

«Novi list» izhaja vsak četrtek
zjutraj. — Uredništvo in upra-
va sta v Gorici via Mameli 5;
telefon št. 308. — Poduredni-
štvo in podružnica uprave v
Trstu via Valdirivo 19/III; te-
lefon št. 39-08. — Uradne ure
vsak delavnik od 9. do 12. ure.

Novi list

Naročnina za celo leto 15 L.,
za pol leta 8 L. Za inozemstvo
30 L. — Trgovski oglasi po
1. — L., smrtnice, poroke, po-
slana, oglasi denarnih zavodov
itd. po 1.50 L. za 1 mm v
stolpcu. — Mali oglasi po 50
stot. za besedo, najmanj 5 lir.

STEV. 24.

V GORICI, ČETRTEK 5. SEPTEMBRA 1929.

LETO I.

Tedenski koledar.

Petek, 6. septembra: Caharija; Pere-
grin. — Sobota, 7.: Marko in tovariši,
mučenci; Regina, devica, mučenica. —
Nedelja, 8.: 16. pobinkošna. Rojstvo
Marije Dev. Mali šmaren. — Ponedel-
jek, 9.: Peter Klaver, spoznavavec. —
Torek, 10.: Nikolaj Toledski, spozna-
vavec; Pulherija, cesarica. — Sreda,
11.: Prot in Hiacint, mučenca. — Če-
rtek, 12.: Ime Marija; Macedonij, šk.;
Valerijan, mučenec.

V torek dne 10. septembra je prvi
krajec; vreme lepo.

Novice.

Kraljev god.

Zadnjo nedeljo je praznoval svoj
god N. V. kralj Viktor Emanuel III.
V počastitev veselega dne so bile iz-
obešene zastave po vsej državi in od
vseh strani so prišle na dvor številne
iskrene čestitke.

Veseli dogodek

v družini načelnika vlade. Žena prve-
ga ministra je 4. t. m. porodila hčerko.
Krstili so jo na ime Ana Marija. Zdaj
ima vladni načelnik tri sine in dve
hčerki.

Vročina.

V zadnjih dveh tednih zopet pri-
tiska huda vročina. V Trstu in Gorici
je toplomer zopet v senci dosegel nad
35 stopinj. Občinstvo, katerega ponoči
mnogokje trpinčijo še nadležni ko-
marji, si prav od srca želi krepčilnega
dežja. Tudi za polja, vinograde in
travnike bi primeren dež bil zelo ko-
risten in je tudi že zelo potreben. Za
september je neprestana vročina zad-
njih dni res nekaj izrednega in božje
solnce mora slišati marsikak trpek
očitek.

Nove ljudske šole.

Po naredbi naučnega ministrstva se
bodo v Julijski krajini otvorile nove
ljudske šole, 25 po številu, in sicer z
12. septembrom. Nove šole bodo tudi
v Matenji vasi, Prestranku, Zavljah,
Poljanah pri Cerknem, Permanih pri
Matuljah, Kosezah pri Knežaku in Ba-
ču pri Knežaku.

Državni nameščenci.

Po zadnjih podatkih je v državi
514.205 državnih nameščenecov. Letno
porabi država za plače okoli 6 mili-
jard lir. Od 20. avgusta 1926. pa do
zdaj se je število teh nameščenecov
(državni uradniki, učiteljstvo, milični-
ki, železničarji itd.) zmanjšalo za 9905
oseb.

Vatikanski državljani.

Zdaj so končali urejevati seznam
državljanov vatikanske države. Vseh
skupaj jih je 532. Vmes so vštet tudi
kardinali, ki so stalno v Rimu. Teh je
25 po številu.

Odvetniški izpiti.

V soboto so pri odvetniški zbornici
v Trstu položili odvetniške izpite med
drugimi tudi sledeči gospodje: dr.
Franc Tončič, odv. pripravnik v Trstu,
dr. Venceslav Reja, odv. pripravnik v
Gorici, dr. Jože Pavlin, odv. priprav-
nik v Gorici, dr. Burić, odv. pripravnik
v Pulju in dr. Rasto Tusulin, odv.
pripravnik v Ajdovščini. Čestitamo!

Bojevniški zbor.

1. septembra so se zbrali v Belgradu
zastopniki »Fidaka« (Fédération inter-
nationale des anciens combattants)
»Mednarodne zveze bivših bojevni-
kov« na zborovanje. V zvezi je včla-
njenih 8 milijonov udov. Udeležencev
kongresa je bilo okoli 6000. Tudi iz
Italije jih je prišlo lepo število. Vsi
so bili prav priščno sprejeti.

Urednik

vodilnega milanskega in italijanskega
dnevnik »Corriere della Serra« prof.
Maffio Maffi je odstopil. Njegovo me-
sto je prevzel Aldo Borelli iz Flo-
rence.

Osebna vest.

Dosedanji gvardijan na Sv. gori p.
Serafin Inama je premeščen; gvardi-
jan na Sv. gori je postal p. Viljem En-
drizzi. Istotako je zapustil samostan
na Kostanjevici znani dosedanji gvar-
dijan Paskval Valentini; na njegovo
mesto je prišel p. Jožef Degasper.

Nova maša v Trstu.

V nedeljo 8. t. m. bo imel v cer-
kvi oo. jezuitov v Trstu prvo sv. ma-
šo č. g. dr. Ivan Kozman, naš rojak
iz Štorklje. Šolal se je na visokih šo-
lah v Inomostu, na Dunaju in v En-
ghien-u v Belgiji. Božjega blagoslova
na pot!

Zopet zločin.

V Nizzi na Francoskem so imeli
italijanski bojevniki svoje zborovan-
je. Med govori je neznanec vržal
bombo med zborovalce. Ubite so tri
osebe. Med bojevniškimi krogi vlada
razumljivo razburjenje nad tem vse
obsodbe vrednim zločinom.

Preveč šol.

V Jugoslaviji je izšel poseben kra-
ljev odlok, ki ukazuje zapreti več
srednjih šol, med temi je: 20 nižjih
gimnazij, devet višjih, tri učiteljska
in ena nižja realka. V Sloveniji je pri-
zadeta le kočevska gimnazija. V jav-
nosti in v listih pa se pravkar vodi boj
o vprašanju ali naj se zasebni šolski
zavodi (med temi so tudi samostanske
šole) zapro ali ne.

Tržaški podžupan.

Oba tržaška podžupana dr. Grego-
in dr. Cuzzi sta odstopila. S tem hoče-
ta olajšati nastavev enega podžupa-
na izbranega med vladnimi organi kot
je ta možnost predvidena v neki po-
stavi tihoči se občin z nad 100 tisoč
prebivalci. Za podžupana je izbran
dr. Bellazzi.

Nov minister.

S kraljevim odlokom je imenovan
za jugoslovanskega ministra trgovine
Juraj Demetrovič. Stopil je na mesto
ministra Mažuranića. Novi minister je
Hrvat in pristaš Pribečevićeve demo-
kratske stranke. To je znak, da bodo
v vladi sedeli kmalu možje iz vseh po-
kraj in vseh političnih barv, kar je
tudi namen nove vladavine v Jugo-
slaviji.

Nadžkofijsko malo semenišče.

Novo šolsko leto se začne s sloves-
no sv. mašo v nedeljo 6. oktobra. 5.
oktobra morajo biti vsi gojenci v za-
vodu. Izpiti za prvi gimn. razred in
ostale razrede se bodo vršili od 1. do
4. oktobra. Istočasno se bodo vršili
tudi ponavljalni izpiti.

Glede vstopa v semenišče bo odlo-
čal škofijski semeniški odbor drugi te-
den septembra. Do tja je še čas za vla-
ganje prošenj.

Poslanci samci.

Ta je pa poredna. Nek rimski do-
pisni urad je objavil vest, da bi bilo
čas, da se še tistih 60 neoženjenih po-
slancev v sedanji zbornici poroči. Ne-
gre, pravi list, da stranka pridiga o
številnih družinah, njeni voditelji se
pa tega ne drže. Torej 60 poslanskih
porok!

Novi zelenjadni trg v Gorici.

V ponedeljek 2. sept. je bil otvor-
jen v Gorici novi trg za razprodajo
sadja, zelenjave in drugih jestvin.
Stavba novega tržišča je moderno de-
lo, ki je goriškemu mestu v kras. Stoji
ob Verdijevem tekalšču, skoro vis-
vis dosedanjem sadnem trgu. Razde-
litev prostora med branjeve je vzbuz-
dila marsikako pikro opazko med pri-
zadetimi, zlasti še, ker so razprodajal-
na mesta precej draga. Prostor prej-
šnjega sadnega trga je mesto poklo-
nilo državi, ki bo tam zgradila novo
poštno palačo.

Ivo Vojnović umrl.

V petek 30. avgusta je v beograjs-
ski kliniki umrl eden največjih hrvat-
skih pesnikov grof Ivo Vojnović. Bil
je potomec starega dubrovnškega ple-
meniškega rodu. Rodil se je v Du-
brovniku l. 1847. Njegova mati je bi-
la Florentinka. 1874. je bil njegov oče
imenovan za vseučiliškega profesorja
v Zagrebu, zato se je vsa družina pre-
selila v Zagreb. Vojnović je študiral
pravo v Zagrebu in na Dunaju. 1907.
je bil imenovan za dramaturga za-
grebskega gledališča. Med vojno ga je
avstrijska vlada preganjala.

Vojnović je napisal mnogo del traj-
ne vrednosti. Posebno znana je »Smrt
majke Jugovićeve« v kateri opeva
bitko na Kosovem polju in nesrečo
srbskega naroda. Druga dela so: Du-
brovniška trilogija, Lazarjevo vsta-
jenje, Stari grehi, Acquinotium,
Imperatrix itd.

NOVI list

1929 C 134/1929

070 (450.36=163.6)

Z avtomobilom v smrt.

Lahkomiseljno, včasih že zločinsko divjanje z avtomobili, zahteva vedno več žrtev. Po francoskih listih posnemamo, da se je na francoskih cestah v času od 15. julija do 31. avgusta t. l. z avtomobili smrtno ponesrečilo 437 oseb, težko ranilo pa 997.

Cena mleku v Trstu nižana.

S 1. septembrom je bila nižana v Trstu cena mleku za 10 stot. pri litru. Sedaj je cena mleku 1.40 L. Znižanje so določili razprodajalci mleka, mestni župan pa ga je potrdil.

Poplave v Indiji.

Kakor vsako leto ob pričetku jeseni, tako so tudi letos velike indijske reke prestopile bregove ter zalile obširne pokrajine. Žitna polja so vničena. Tudi 300 ljudi je že našlo smrt v valovih. Najhujše je pa, ker se je razširila v poplavljenih krajih huda koler. Baje je pobrala že 4272 žrtev.

Znak časa.

Neki modroslovec je najbolj točno označil naš vek z besedami: Razdalje krčimo. O poletu Zeppelina, ki je štiri kontinente združil, berite na drugem mestu. Te dni so pa otvorili telefonsko zvezo med Milanom in Nevjorkom v Ameriki. Okoli 1000 lir plačaš pa lahko govoriš tri minute s 4400 milj oddaljenim rojakom v Novem Jorku.

»Teatro Fenice«.

V Trstu so pred kratkim obhajali 50-letnico gledališča »Fenice«. Tekom te dobe so v gledališču peli 791 oper, 3184 operet in igrali 2578 iger. Največ so peli Verdijeve opere.

Hiter konec.

V kraju Albano v Apeninih se je 70-letni Pavel Bompreso oženil s 70-letno Leono. Štiri leta sta stara zakonca živela v slogi. Oni dan sta se pa sprla in starina je treščil svojo ljubeznivo polovico tako močno doli po stopnjicah, da si je vsa rebra polomila.

»Zeppelin« okoli sveta.

Zanosna misel nemškega zrakoplovstva se je izpolnila: »Grof Zeppelin« je premeril zračno pot okoli sveta in bo že zopet doma v Friedrichshafenu, preden bo »Novi list« zapustil tiskarno. Dne 27. avgusta je »Zeppelin« prispel v Los Angeles v Kaliforniji, odkoder je že drugi dan nadaljeval svoj polet proti Lakehurstu pri New Yorku, kjer je svojo pot okrog sveta pričel. Dosegel je srečno svoj cilj in 1. septembra odplul preko Atlantskega oceana proti Evropi in svojemu domu. Vsa poročila o tej zadnji poti so ugodna.

»Zeppelinovi« načrti.

Znani raziskovalec severnega tečaja Fridjof Nansen je došel v Berlin, kjer se hoče domeniti glede poleta s »Zeppelinom« na severni tečaj. — Namerava se tudi ustanoviti velika prekosibirski prometna družba, ki bo oskrbovala promet med Berlinom in japonskim glavnim mestom Tokio. Vsakih štirinajst dni pojde zrakoplov tja in nazaj. Vozil bo tudi pošto.

Smrt.

V nedeljo 1. sept. zjutraj je umrla v Volčah nepričakovano gospa Ma-

ra Mikuž, učiteljica, žena g. učitelja Mateja Mikuža. Pokojnica že več časa ni bila krepkega zdravja, vendar je njena smrt, kateri je zapadla v lepi dobi 38 let, vse njene številne prijateljice in znance bridko zbolela. Njen pogreb, ki se je vršil v ponedeljek popoldne, je bil glasna priča bolesi nad izgubo blage gospe in vzgojiteljice. Nad 70 tovarišev in tovarišic je prihitelo z vseh strani, da jo spremlijo na zadnji poti. Šolska mladina, za katero je rajnica živela, se je polnoštevilno poslovila od nje. Tudi domačini Volčani so ji skoro brez izjeme dali zadnje spremstvo. Če pomislimo še na številne vence in šopke, ki so jih poklonila ljubeča srca, in na pretresljive zборе, ki so jih zapeli na domu, v cerkvi in na grobu, potem smo se lahko uverili o globokem spoštovanju, ki ga je pokojnica uživala med nami. Ohranili jo bomo v prijetnem spominu, vsem preostalim, zlasti njemu možu pa izrekamo iskreno sožalje.

Zračna pošta.

Francija je vpeljala zračno pošto zvezo z južno Ameriko. Sprejemajo se tudi pošiljke iz Italije. Poslati jih je treba preko obmejne postaje Ventimiglia v francosko пристanišče Marsej (Marseille), odkoder vsako nedeljo odpremijo pošto proti Braziliji, Argentini, Uruguayu, Čile in Paraguayju. Najnižja poštnina za Brazilijo je 7.50 L, za ostale države 8.50 L.

Za šahiste.

Znano je našim šahistom, da so se v Karlovih varih na Češkem merili v tekmi najslavnejši mojstri sveta. Med njimi je bil tudi dr. Vidmar iz Ljubljane. Prvo mesto pri zmagah je dobil Niemcović, drugo in tretje dosedanja prvaka Spielmann in Capablanca. Vidmar je na petem mestu; vsekakor je to zanj in za Slovence častna zmaga, če pomislimo, da je za njim še 15 tekmovalcev in to mojstri kot so Bogoljubov, Tartakower in podobni.

Zadnje dni je pa bila otvorjena podobna šahovska tekma v Moskvi. Med inozemskimi zastopniki so trije Nemci, en Avstrijec in en Čeh.

Sprejem pri goriškem prefektu.

Nj. E. Sergej Dompieri, prefekt goriške province, sprejema vsako soboto od 9.—12. ure. Dostop ima vsak italijanski državljani, ki biva v goriški deželi.

Dragocena znamka.

V mestu Hampsteadu je živel star gospod, ki je nekega dne brskal med svojimi knjigami. S kupa papirjev je privlekel zvezek, kamor je kot šolar lepil svojo zbirko starih znamk. Neki prijatelj je gospodu svetoval, naj zbirko pokaže kakemu izvedencu. In res so našli v zbirki redko znamko, ki jo je neki zbiralec znamk kupil za okoli 133 tisoč lir.

Hrvati in Srbi.

Zagrebska »Hrvatska Straža« poroča, da je v zadnjih letih usodno začelo padati število rojstev na Hrvaškem in v Slavoniji. L. 1922. je bilo v obeh deželah nad 97 tisoč rojenih, l. 1926. pa

samo nekaj nad 88 tisoč. V Srbiji, Vojvodini, Bosni-Hercegovini in Sloveniji pa število rojstev narašča. Ker daje Hrvatska tudi največ izseljencev, izraža »Straža« bojazen glede bodočnosti hrvatskega naroda.

Učiteljska premeščenja.

Na lastno prošnjo so bili premeščeni, tako posnemamo po italijanskih listih: Berlot Zinka iz Idrije v Kanal, Brajda Karmela z Gradiškute v Tolmin, Bratina Ivan z Vrabč v Brestovico, Braz Anton iz Loga v Žago, Budinja Jožef iz Kala nad Kanalom na Gradiškuto, Kavs Ana iz Šmartnega v Osek, Furlan Lina v Corona v Furlaniji, Lazar Vera iz Čezsoče v Srepenico, Makuc Štefanija z Vrsnika v Avče, Močnik Marija iz Planine v Cerkno, Muznik Zorka iz Soče v Podbrdo, Nanut Jožef iz Dutovelj v Deskle, Ručna Amalija iz Berginja v Deskle, Toroš Zorka iz Lokev v Batuje, Vrtovec Ana z Ubelskega v Št. Peter na Krasu.

Stalno sta nameščeni: Rutar Marija v Selih nad Volčami in Urbančič Marija v Avberu.

Iz službenih ozirrov so premeščeni: Bitežnik Zalka od Sv. Križa pri Ajdovščini v Rim, Boškin Valerija iz Kanala v Bari, Burnik Karolina iz Idrije v Florenco, Čičigaj Marija iz Bovca v Perugijo, Čibej Tončka od Sv. Križa pri Ajdovščini v Bari, Gerdol Ivan, iz Štanjela na Krasu v Rim, Gostiša Rafael iz Idrije v Milan, Jereb Viktor iz Števerjana v Rim, Krajnik Fanica iz Opatjega sela v Perugijo, Krapš Sidonija iz Anrovega v Milan, Močnik Jože od Sv. Lucije pri Tolminu v Bari, Močnik Katica iz Plavi v Genovo, Mervic Viktorija od Sv. Lucije pri Tolminu v Bari, Močnik Drašler Herta iz Tolmina v Bari, Majer Julka s Cola v Milan, Majnik Alojzija iz Anrovega v Milan, Mahnič Ivan s Slapa pri Sv. Luciji v Florenco, Novak Leopolda iz Idrije v Ankono, Pavlica Rafael od Sv. Križa pri Ajdovščini v Rim, Paglavac Emilija iz Anrovega v Bolonjo, Podobnik Leopolda v Bolonjo, Primožič Ludmila iz Zapotoka v Milan, Pahor Angela iz Rihemberka v Milan, Ščuka Fanica iz Komna v Ankono, Stres Milka iz Anrovega v Genovo, Uršič Franc iz Bovca v Perugijo, Vilhar Zorka iz Ozeljana v Rim, Vendramin Andrej iz Lokovca v Bolonjo, Vončina Albin iz Idrije v Rim, Vodopivec Bogomir iz Komna v Rim, Vodopivec Bernarda iz Opatjega sela v Florenco, Winkler Alfred iz Bat v Ankono, Zupančič Francka iz Godoviča v Florenco. — Premestitev nekaterih izmed zgoraj navedenih smo že objavili v »Novem listu«. Ker je pa sedaj imenik bolj popoln, jih navajamo še enkrat. Pripominjamo, da je kraj premestitve označen samo s pokrajino. Kakor doznava »Piccolo« od 1. t. m. bo z ministrskim odlokom premeščenih še več moči učiteljskega osebja iz Julijske krajine v stare province.

Širite „NOVI LIST“!

Kako je s politiko.

Kolonijalna politika Italije.

V zadnjih sedmih letih je Italija posvetila posebno skrb svojim štirim prekomorskim deželam v Afriki. Tam zida železnice, z velikimi denarnimi žrtvami zboljšuje puste zemlje in jih polagoma spreminja v rodovitni svet. Toda pogled Italije sega še dalje, naprej v velikanske prostranosti afriške celine. Zakaj 42 milijonov ljudi, ki živi na tesnem in revnem italijanskem polotoku mora dobiti novih dežel, da se del prebivalstva tam naseli in pride do zemlje in kruha. Zato je v dnu Italije močno stremljenje, razširiti svojo kolonijalno posest v Afriki.

Italija se pri tem opira tudi na veljavne mednarodne pogodbe. Z londonskim paktom z dne 26. aprila 1915., ki je določal pogoje za vstop Italije v vojno, sta Francija in Anglija obljubili, da se bodo kolonijalna posestva Italije v Afriki — v slučaju, če se bodo angleške in francoske kolonije v Afriki povečale na račun Nemčije — povečala in zaokrožila, in sicer tako, da se bodo popravile meje Eritreje, Somalije in Libije s kosi angleškega oziroma francoskega ozemlja. Angleži so po vojni odstopili Italiji takozvano deželo Džuba, Francozi pa so ji l. 1919 dovolili malenkostne popravke ob meji med Alžirom in Tripolitanijo. Že takrat je italijanska vlada zahtevala, naj ji Francija odstopi tri dežele v Notranji Afriki, in sicer Tibesti, Borku in Ennedi. Francozi tem zahtevam niso ugodili, ker jim ni bilo po godu, da bi se italijanski kolonijalni imperij vrnil kakor oster oster klin med zapadno francosko Afriko in notranjo francosko Afriko. Res da so pokrajine, ki jih je Italija zahtevala zase, puščava, toda vojaško so zelo važne. Francija se boji, da bi se o priliki lahko cel njen kolonijalni sestav zamajal in zrušil, ko bi Italija stala sredi njenih dežel. Posebej je za Francijo, čije prebivalstvo se leto za letom krči, sila važno, da zamore prepeljavati črne regimente iz svojih afriških nasebin. Zato ne mara in ne mara, da bi se moč Italije v Afriki okrepila.

Naša država vrši priprave, da zgradi gosto železniško mrežo v svojih kolonijah. V ta namen se ustanovi posebna afriška železniška družba. V Cirenajki se bo že tekoča železniška črta Bengasi-Barce podaljšala, da bo tekla ob vsej obali, ki je rodovitna in ki je za rimskih časov bila močno naseljena. V juliju pa so slovesno otvorili podaljšek železniške črte, ki vodi iz glavnega mesta Tripolisa do visoke planote Gariana, kjer se gnezdi dno neukročena domača plemena. Ta železnica bo v veliko pomoč, da se ohrani na visoki planoti stalen mir. Na Garianu, ki je sila razsežna planota z milim podnebjem, so nekoč rastle velikanski oljčni gaji. Tu se odpirajo nove, ugodne dežele,

pripravne za naseljevanje. Seveda bo treba trdo delati, vložiti v zemljo milijonske svote in čakati nekaj desetletij, da se pokažejo sadovi. Tako je Italija na delu, da si utrdi in zavarje svoja kolonijalna posestva, čaka na ugodno priliko, da svojemu ljudstvu pridobi še novih afriških dežel.

In Haag v Ženevo.

Prelepo holandsko obmorsko mesto Haag je zopet zadobilo svoje staro lice. Številni ministri in izvedenci so pospravili svoje kovčge ter vzeli vozne listke eni naravnost za v Ženevo, drugi pa še prej za domov, da gredo poročat svojim vladam o uspehih ali neuspehih haaškega zborovanja.

Da, o uspehih ali neuspehih, kajti mnenja so deljena. Prepričani mirovtvorci so uverjeni, da so državniki v Haagu položili zopet en trden temeljni kamen za evropski mir, nacionalisti vseh strank in baž pa napadajo zastopnike svojih držav, češ, čemu ste toliko popustili in oškodovali naš nacionalni (ne narodov!) ugled.

Zdaj ko se vozijo ministri iz Haaga na novo zborovanje narodov v Ženevo, prislubnimo, kako so akordi mirne pesmi v Haagu izzveneli v svetovni javnosti.

Vse je zadovoljno.

V zadnjem Novem listu smo se počuli, da je kljub trdovratnosti angleškega finančnega ministra Snowdena prišlo do sporazuma. V finančnem pogledu so Angleži zmagali. Zahtevali so sicer 100, dobili le 75, a poznati je treba Machiavelijev (sloviti srednjeveški državnik v Florenci) izrek: »Če hoče lokostrelec zadeti v cilj, mora višje pomeriti,« da umemo angleško trdovratnost.

V soboto dopoldne so se ministri sestali k sklepni seji. Seji bi bil moral predsedovati nemški zunanji minister dr. Stresemann, ker je bilo že spočetka določeno, da se bodo predsedniki vrstili po abecednem redu. Nemec je pa le sejo otvoril in je nato povabil belgijskega ministrskega predsednika Henrika Jasparja, naj on, ki je tako taktno in vešče vodil vsa pogajanja, ki so se imela že skoraj razbiti, tudi zaključí srečni konec. Vsi ministri so bili s tem zadovoljni. Filip Snowden, mrzli angleški računar, je vstal in stresel roko tovarišu Jasparju, češ, naj mu oprostí, ker mu je baš on grenil teh štiri in dvajset dni haaškega zborovanja s svojo trdovratnostjo. Protokol o doseženem sporazumu sta podpisala Jaspar in glavni tajnik zborovanja Maurice Hankey.

S tem pa ni še konec haaških zborovanj. Izvedeniške komisije še nadaljujejo svoje delo. Na Snowdenov predlog je bil Jaspar izvoljen za stalnega predsednika haaške konference, ki je zastran dela v komisijah in radi ženevskih posvetovanj le prekinjena. V začetku oktobra bo pa moral še enkrat pozvati v Haag vse zastopnike držav, da podpišejo končnoveljavne zapisnike.

Tedaj bodo nemara slovesno praznovali dan pomirjenja med narodi. V soboto so le Holandci kot gostitelji tujih zastopnikov skromno proslavili dalekosežni politični dogodek. Ko so namreč diplomatje odhajali, je na dvorišču zborovalne palače igrala močna vojaška godba staroslavne zahvalne pesmi. Ministri so na oknih z resnobo na licih poslušali te globoke, počasne hvalne akorde. Med splošnim prijateljskim stiskanjem rok so ministri oddrdrali na kolodvor.

Klopec se zamota.

Štiri in dvajset dni so se niti svetovne zgodovine stekale v Haagu. Sredi pogajanj se je že zdelo, da se bodo vse niti zamotale v klopec, ki ga ne bo nihče več v stanu odmotati. Finančna vprašanja so se tesno prepletla s političnimi.

Ni šlo le za to, kako naj se med zmagovalne države razdeli nemška vojna odškodnina. Merile so se tudi politične sile. Majhne države so že spočetka bile ob besedo. Na pozorišču so ostale le Anglija, Francija, Nemčija, Italija in Japonska.

Jules Sauerwein, poznani francoski zunanjepolitični časnika odkrito priznava v nekem uvodniku praškega lista »Prager Presse«, da sta trčila skupaj Anglež Snowden in Francoz Briand. Trčila sta pa zato, ker haaška konferenca ni imela zadostne predpriprave in pa ker ni bilo razsodnika. Filip Snowden da je prišel v Haag s trdnim namenom ne le, da pribori svoji državi večji del odškodnine, marveč tudi, da pribori Angliji nazaj v zboru držav prvo mesto, katero je Chamberlain prepustil Franciji. In s čudovito vztrajnostjo, tako se opisuje Snowden, je angleški zakladnik, bivši konduktor cestne železnice, sedaj minister in pohabljenec na obe nogi, zasledoval svoj cilj. Trkal je s svinčnikom ob mizo in ni spremenil poteze v svojem železnem obrazu; to je tista ledena poza, katere se že 10 let boje konservativci v angleškem parlamentu. Dobro je Snowdena označil duhoviti francoski diplomat Cheron: »Ta je tisti Anglež, ki je ukazal sežgati Devico Orleansko« (francoska narodna junakinja). Kazalo je, da bo Snowden konferenco razbil, Briand je osupnil spočetka, ker ni bil vajen takega in tako odkritega nasprotnika, o katerem so listi pisali, da ne pozna političnega diplomatskega vedenja, marveč le trkanje s svinčnikom po mizi. Po negotovosti prvih dni pa je Briand zbral okrog Francije Italijo, Belgijo in Japonsko. Poleg Briandove diplomatske spretnosti in Mac Donaldove intervencije, naj Snowden popusti, je tudi pritisk ameriških finančnih hiš pospešil sporazum v Haagu. Razpoka v angleško-francoskem prijateljstvu pa se bo zalimala z razgovori med Mac Donaldom in francoskim ministrskim predsednikom v Ženevi.

Tako gleda politično sliko haaške konference Francoz Julij Sauerwein. Nemški vodilni časnika Jurij Bernhard, enakovreden omenjenemu francoskemu tovarišu po spretnosti in vplivu, pa piše v dunajski »Neue Freie

Presse«, da so se stvari v Haagu mo- tale le vsled tega, ker so se diplomatje preveč ozirali na javno mnenje do- ma. On obdoljuje Brianda, ki je ven- dar tako znan kot mirotvorec, da si ni upal iz strahu pred francoskimi desničarskimi strankami izreči zadnje besede. Prav tako pa očita tudi Snow- denu, da mu je bilo več za notranje politični uspeh kot pa za rešitev vseh- cih vprašanj.

Iz tega je dovolj razvidno, da je bila v Haagu politična plat zborova- nja, čeprav manj poudarjana, bolj mo- čna še kot finančna.

In še tretji glas čujemo; in ta odme- va iz uvodnika vodilnega demokrat- skega lista v Nemčiji, iz »Berliner Tageblatt«. Ta pravi, da je politični uspeh v Haagu na strani Streseman- na. Pristavlja pa, da so vsi državniki sedli k zeleni mizi z globoko vero, da morajo nekaj narediti. Konferenca se ne sme razbiti, to je bilo vodilo pri vseh razgovorih in spletkah. Svetovno javno mnenje je stalo za to vodilno mislijo. To dejstvo je tudi vzrok, da so razmotali zamotani klopec, vsak nekaj popustili in srečno našli zlato sredo.

Potegnimo črto.

Zaključki mednarodnih zborovanj so navadno plod sporazuma. Tako je bilo tudi v Haagu. Podpisana sta kot sad vseh razgovorov dva protokola: politični in finančni.

Prvi se tiče izpraznitve Porenja od strani angleških, francoskih in bel- gijskih čet. V tem vprašanju je Nem- čija nedvomno dosegla lep uspeh. V petek so podpisale velesile tozadevni sporazum. Brž na to je angleško ar- madno vodstvo dalo ukaz, naj prično angleške zasedbene čete že 14. sep- tembra zapuščati zasedene nemške kraje. Tekom treh mesecev ne bo več angleških in belgijskih vojakov na nemških tleh. Francija je morala za- pustiti svoje stališče od lanskega leta, kjer je bilo rečeno, da Francija prista- ne na izpraznitev Porenja, toda vzpo- staviti se mora nadzorovalna komisi- ja, ki naj pazi ali se Nemčija ob Renu utrjuje. In baš vsled tega uspeha Nemcev napadajo desničarji Brianda, da je Francijo na severu izpostavil no- vim nemškim vpadom. Francoske če- te, ki bodo še držale zaseden tako zva- ni tretji pas, bodo začele zapuščati nemška tla brž ko nemški in francoski parlament odobrita Youngov načrt. 30. junija l. 1930. bo pa zadnja fran- coska četa na nemškem ozemlju zatro- bila k odhodu. Nemčija bo v svoji hiši svobodén gospodar. Urediti bo pa še morala vprašanje saarske pokrajine. V versajskem miru je bilo določeno, da naj se prebivalstvo tega preimenit- ga premogokopnega ozemlja l. 1935. z ljudskim glasovanjem odloči ali za Nemčijo ali za Francijo. Bržkone pa niti do plebiscita ne bo prišlo in se bo saarsko okrožje še predno poteče onih pet let vrnilo k Nemčiji.

Da je Anglija tudi utrdila svoj po- litični vpliv, smo že omenili.

Druga plat: finančna. Svoj politični uspeh so Nemci morali odkupiti z ve- šjimi finančnimi žrtvami. V glavnem

je sprejet Youngov načrt o razdelitvi nemških dajatev. O njem se lahko braveci še enkrat natančneje in točno poučite v 14. številki Novega lista. Snowden je dobil zahtevanih 96 mili- jonov zlatih mark in pa kupčijsko po- godbo z Italijo, da bo ta v teku treh let nakupila v Angliji 1 milijon ton premoga. Angležem so ugodili 75% v njih zahtevah. Na njih račun si je naprtla največ bremen Francija, Italija in Belgija komaj kakih 25%. Nemške finančne žrtve okoli 16 mili- jonov zlatih mark na leto več bo pa šele v oktobru mogoče z gotovostjo prešteti. So pa tudi v tem da je zmaga- lo angleško stališče, naj Nemčija plača v denarju in ne v blagu, kar bi bilo za Nemčijo ugodnejše. Anglija je pa na ta način poskrbela, da odproda Italiji svoje nakopičene zaloge premoga.

S tako rešitvijo vprašanja so zado- voljni vsi, razen nacionalistov. Dej- stvo pa je le, da pomeni haško zboro- vanje velik korak naprej do splošne- ga miru.

Ženevski zbor.

Komaj so šla haška zborovanja h koncu, že so se jeli polniti hoteli zna- čilnega zborovalnega mesta Ženeve s tujimi zastopniki. 30. avgusta je per- zijski odposlanec Ali Forughi Khan otvoril 56 odborovo sejo Društva na- rodov. V ponedeljek pa se je otvorilo 10. zborovanje Društva. Pri otvorit- veni seji niso bili navzoči še vsi mi-

nistri; nekateri so se še vozili iz Haaga. Vendar je seja zelo znamenita, ker ni bilo še nikdar zastopanih to- liko narodov. 53 držav je odposlalo svoje zastopnike, skoraj ves svet, le Argentina še manjka. Toda ne le to veliko število zastopnikov, marveč tudi mirovni zvoki iz Haaga povzro- čajo vsem diplomatom v Ženevi naj- boljše voljo.

Vse pa ni tako oblito z rožno mi- rovno zarjo kot bi skušali časopisi na- slikati. Na daljnem vzhodu se vžigajo spori med dvema najmočnejšima sila- ma Azije; v Palestini teče kri nedol- žnih v potokih; Poljska in Litva ob baltiški obali sta vedno pripravljene s puškami na strel in na vzhodu na Balkanu je vse mirno?

Kakšne naloge bo torej imelo že- nevsko zborovanje? Brezdvoma bo stalo na prvem mestu vprašanje raz- orožitve. Vsa svetovna javnost vpira poglede na Mac Donald, da bo on tu spregovoril prvo besedo. In brez dvo- ma jo tudi bo. Saj se je že v razgovo- ru s časnikarji, ki se jih je letos nena- vadno veliko zbralo v Ženevi, dotak- nil tega vprašanja.

Še obilo drugega gradiva morajo zborovalci obdelati. Vsi upajo, da bo- do letos zborovanja imela večji uspeh kot sicer, ker so se pričela v znamenju splošne pomirljivosti. Da bi le tako bilo in da ne bi imeni Haag-Ženeva imeli le prazen zvok.

Hiralnica sv. Antona na Marofu.

Nujno potrebno je, da pride kak glas v jav- nost. Znano je namreč, da obstoji po vojni v naši deželi edino ta zavod, ki nudi revnejšemu ali drugače zapuščenemu človeku mirno in pri- merno bivališče na stara leta. Baš zato ta spis ni krajevnega, temveč splošnega pomena. — V zadnji številki je že nekdo poročal, da so imeli reveži tridnevno in lepo uspelo posvetitev ce- le družine presv. Srcu. Iz tega je razvidno, da zavod dušno in telesno skrbi za svojo številno družino. Č. s. prednica Evfemija Kovač z iz- redno ljubeznijo in požrtvovalnostjo vodi te- žavno upravo. Enkrat je bila že javnost obve- ščena, s kakimi finančnimi težkočami in iz tega izvirajočimi težavami se mora zavod boriti. V zavodu se nahaja navadno 20—30 bolnikov, prostora pa je še nad to število. Nekateri pla- čujejo sami, za druge plačajo občine, toda, žal, zelo neredno, kar spravlja zavod v nevarnost. Občine, ki oddajajo svoje uboge reveže v oskr- bo hiralnici, bi morale imeti pred očmi, da ni glavno, človeka se odkrižati in naprtiti v bre- me zavodu, temveč redno pošiljati mesečne prispevke, kajti s tem je šele zanje v resnici preskrbljeno. Zavod nima sredstev, iz katerih bi se krili vedno ponavljajoči se primanjkljaji. Oskrbnina je tudi skrajno nizka, borih 6 lir dnevno za vso oskrbo, tako da ni mogoče iz prispevkov redno plačujočih kriti ostale zgube. Z domačimi pridelki je pač v toliko pomagano, da sploh dnevna oskrbnina ni višja. Če bi se ljudstvo v še izdatnejši meri posluževalo tega zavoda — in kar je pač glavno, da bi uprava točno prejela vse mesečne prejeme, bi s pomočjo domačih pridelkov zavod jako lepo uspeval. Č. s. usmiljenke pač vse store, da je vsak, kogar usoda pošlje tja, kolikor mogoče zadovoljen in poskrbljen — denarnih zakladov pa nimajo. Zato je nujno potrebno, da vsi pri- zadeti te misli vpoštevajo in store svojo dolž-

nost. Zlasti gg. obč. načelnike prosimo, da pričnejo s točnim pošiljanjem dolžnih zneskov, kajti s tem opravijo svojo socialno dolžnost napram revežu in zavodu zagotovijo obstoj. — Jako dobro delo pa stori vsakdo, če pošlje za- vodu prostovoljno kak prispevek. Prepričan naj bo, da s tem najbolj neposredno pomaga reve- žu in tam se ga bodo vedno s hvalečnostjo spominjali. Kakršne dohodke zavod pač ima, temu primerna je oskrba. — Ker smo prepriča- ni, da je vsa javnost uverjena, kake velike ko- risti nam nudi »Hiralnica sv. Antona v Sp. Idri- ji«, z gotovostjo pričakujemo, da bo ona sto- rila vse, da bo zavod lepo deloval in procvital.

Nove orgle v Števerjanu.

Števerjanci imajo lepo novo cerkev in sedaj so dobili še nove orgle. Tvrška Jurman in Vas- liček se je na vso moč potrudila, da pokaže s tem prvim delom svojo zmoglost. Posrečilo se ji je v polni meri. Orgle so prav dobre. Regi- stri se odlikujejo po značilni in krepki barvi. Registrov je sedem: Principal 8, Bordunal 8, Gamba 8, Viola 8, Flavta 4, Mikstura 2¹/₂, Sub- bas 16. Zraven tega superoktavna zveza (izpe- ljana do najvišjega tona), suboktavna zveza in pedalna zveza. Zbiralniki navadni. Orgle so do- volj močne za precej veliko cerkev, zlasti gro- moviti subbas da močno podlaga višjim glasov- om. Lahko rečemo, da so orgle naravnost iz- vrstne. Števerjancem čestitamo, zlasti ker so dobili orgle zelo poceni. Novo tvrdko toplo priporočamo!

V. V.

Ve že gospodinja prava,
kaj pomeni hrana zdrava,
sama več testa ne gnete,
rajši kupi »PEKATETE«,
ki zavite so v pakete.

Otroci solnčne dežele.

Govorijo in pišejo, da živimo v stoletju otroka. Res se iz davkov zidajo šole, zavetišča in drugi zavodi za vzgojo otrok. Tudi se izdajajo lepe postavice za varstvo otrok, ki so zaposleni v tovarnah, itd. Pa vendar živi na tisoče otrok v hudi telesni in duševni revščini. Kdor je kdaj z odprtimi očmi hodil po delav. predmestjih, je v marsikaterem stanovanju videl delavske otročiče lačne, zmrzujoče, v nevarnosti, da se jim zastupi nedolžna duša, da jim zvane telo. Pa tudi za vrati marsikake kmečke hiše živijo otroci v revščini in zanemarjenosti in venejo in hirajo. In še druge družine so, kjer otroci lepo rastejo, a so kot mlade živalce, ki ne znajo ne moliti k Bogu ne peti v maternem jeziku.

Vsem tem otrokom pomagajmo, pomagajmo! Najprej v svoji hiši, če ni kaj prav. Pa ne mislimo samo nase. Otroška roka je majhna, brž jo napolniš; otroško srce brž razveseliš. Sprejmi mimo otročiče našega ljudstva v občestvo krščanske ljubezni!

Otroci na vasi.

Kmečka družina ljubi otroka. Krsti ni dan je slovesen, botri, boterce in sode in žlahta čestitajo srečni materi. Malega člana družine glešajo kot morejo. Včasih je težko, posebno ob velikem delu na polju. Toda ob zdravi hrani in v snažnem domu se otroče lepo razvija.

Po nekaterih družinah pa se na otroku poznajo posledice pijanstva. Otroci iz rodu pijancev so bolehave in šibkejšega razuma.

Komaj otrok shodi, že dobi tovaršijo pri sosednih otrocih. Mati pa ga po tretjem letu igraje uči delati križ in izgovarjati prve molitvice. Duša se otroku prebujala. Do šestega leta ga mati že uvede v verske resnice, da ve o ljubem Bogu, o angelcih in raju, o betlehemskem hlevcu, o življenju Jezusovem. Kaže mu slike v zgodbah in mu jih prav po domače razlaga. Mila materina beseda najgloblje seže in ostane v srcu.

Potem stopi otrok v šolo. Družina naj otroka podpira pri učenju. Ko se nauči brati, naj mati ali sestre dajo otroku v roke knjige za mladino, pravljice in povestice. Nauče naj otroka peti naše lepe pesmi.

Kmetijski otrok včasih trpi, ker mu starši naložijo preveč dela. Komaj so jim otroci dobro iz zibel, že morajo na trdo delo. Pastirji — ob treh, štirih morajo že na noge, pa se dobi gospodar, ki jih pusti na paši stradati in prezebiti. Hlapčiči — za kakšno težka dela jih včasih porablja: za vožnjo, nakladanje, košnjo, mlačvo. Nekateri rokodelski učenci morajo biti pri hiši za vsa dela. Saj je prav, da otroka privajamo k delu. Toda preveč bremen mu ne smemo nalagati. Slomšek lepo pravi: Od sedmega do štirinajstega leta naj se otrok uči, ne pa trdo dela.

Otroci na vasi veselo živijo. Po poljih, travnikih, gozdovih, potokih, brajdah so domači. Zdravo življenje v naravi jih krepi. Dozorevajo počasi neje ko mestni otroci, a zato rastejo naravneje in bolj krepko.

Delavski otroci.

Rad bi vam pokazal njih obličja: To so naši tržaški Tončki, Francki in Marjetke, otroci težakov, nosačev iz tržaške luke, kovinarjev iz plavžev, ladjedelniških delavcev... naši otroci. Njih starši so prišli v Trst z vseh strani dežele: oče je Tolminec, mati Pivčanka, ta deček ima žive istrske oči pa Bovčanko za mater.

Delavski otrok zgodaj dozori. Na cesti sliši in vidi mnogokaj; tramvaj, železnica, avtomobili, množice ljudi so mu znani. Po dvoriščih se igrajo kope otrok. Moderna civilizacija kmalu zajame otroka. Zato delavski otrok še posebno potrebuje dobre matere, ki ga nauči razločevati dobro od slabega. Z desetim letom, včasih še prej delavski otrok že zazna za življenske skrivnosti. S tem ni rečeno, da je izkvarjen. Mnogi delavski otroci imajo duše kot bisere.

Pa so tudi žalostni slučaji. Oče služi, mati boleha, oba dečka hodita v šolo in se o prostem času klatita po mestu. Tu po ulicah in ob luki je prava šola za bodoče potepuhe. Včasih takega fantička lakota ali prešernost nagne, da stegne roko po tujem sadju, igračah, blagu. In že začne drčati navzdol — bolj žrtev težkih razmer kot grešnik. Prava beseda o pravem času ga še iztrga iz slabe družbe in postane vrl človek.

Ko delavski otrok dovrši ljudsko šolo — včasih še prej — mu starši poiščejo delo. S 14.—16. letom že začne samostojno delati in rasti. Pride v nove kroge, k mojemu v delavnico, v tovarno. Že začne razumevati položaj delavskega stanu. Še je v družini, še prinaša kaj zaslužka materi, a že mu oko gleda, kako bi se osamosvojil.

V tej dobi bi morali starši in cerkev posebno sodelovati, da doraščajočemu pomagajo, najti pravo pot v mestnem vrvenju. A to je huda reč, da je duhovnikov malo. Bodoči rod duhovnikov bo našel v Trstu široko polje za dela krščanske ljubezni, posebej med delavsko mladino.

Otroci Nikogar.

Dne 27. septembra 1903 se je pomikal nenavaden pogrebni sprevod skozi temne ulice »zločinskega predmestja« v Vzhodnem Londonu. Nič sijaja in lišpa ni bilo; saj ni mogoče, da bi v tem mestu revežev umrl kak velikin začela zanje skrbeti.

Otroška republika.

Nemški socialni demokratje so osnovali na otoku Nemedi sredi reke Rena rdečo otroško republiko. List »Katholische Kirchenzeitung« z dne

Zdrava družina.

Družina je najprvotnejša družba. Zato pa je tako silno važno, da se ohranijo njene svete pravice in temelji, na katerih stoji. Če država s civilnim zakonom slabi te temelje, slabi s tem samo sebe. Če vzgojo v šolah ureja po načelih, ki so nasprotni očetnim in maternim dolžnostim do otrok, škoduje s tem sama sebi. Ko bi ne bilo družin, bi tudi države v pravem pomenu ne bilo. Kjer ni očetne oblasti, ne more biti tudi kraljeve ali cesarske. Zdrava družina je podlaga zdravim občinam, narodom, državam.

Janez Ev. Krek.

gospod. In vendar je bil sprevod nekaj prav posebnega: tisoč in pet sto dečkov je korakalo pred krsto in mnogo tisoč dečkov je odkritih glav stalo na cesti in za njimi gruče ljudstva, možje in žene, vsi zatopljeni v spoštljiv molk. Med njimi so bili roparji, tatovi, svedrači, poklicni morilci. Vsi so poznali moža, ki so ga zdaj mimo nesli in vsi ti tisoči revežev so žalovali za njim, ko da bi jim bil umrl najljubši prijatelj. Ko so nesli krsto skozi množico, je pristopila stara žena v capah, stegnila svoje koščene roke proti nebu in zavpila iz solz: »O Bog, o Bog, vrni nam ga!«

Če ste vprašali otroke: kdo je ta mož?, so odgovarjali: oče vseh otrok, ki stopajo v sprevodu, oče mnogih tisočev, ki so raztreseni po vsej Angliji. Bil je oče sirot, početnik in organizator skrbstva za zapuščeno mladino in posebej sirot, dobri doktor Barnardo.

V svoji knjigi spominov doktor Barnardo opisuje, kako je odkril »otroke nikogar«. Nekega zimskega večera l. 1866. je študent Barnardo našel v svoji sobi neznanega razcapančka. Povedal je, da se imenuje Jakob, da mu je 12 let. Ni hotel iti domov. »Pojdi k očetu!« — »Ga nisem nikoli videl.« — »In mati?« — »Umrla v bolnici.« — Barnardo ga je spraševal dalje in kar obstal, ko mu je mali Jakob pravil, da je takih dečkov, ki so »otroci nikogar, cele trume. Ko se je zlosteni deček nažrl, sta ponoči skupno šla v obiske. Na pločevinasti strehi konjskega hleva sta našla 11 spečih razcapančkov. Barnarda je kar pretreslo. Začel je te »otroke nikogar« zbirati in zanje skrbeti. Preskrboval jim je hrano, stanovanje, obleko, knjige, zdravila. Učil jih je moliti. Ko je postal zdravnik, se je pečal samo z zapuščenimi sirotami in jih na tisoče rešil. Velikanska njegova zasluga je bila, da je Angliji odprl oči, da je zagledala v svoji sredi vojsko zapuščenih otrok.

14. julija t. l. prinaša sledeči opis take republike:

»Dva tisoč delavskih otrok je preteklo leto postavilo v okolici mesta Ki-

zla šotore in ustanovilo prvo otroško republiko. Izdali so veliko knjigo, na kateri se z ovitka smeje zdrav deček in vabi v otroško državo. Knjigo so sestavili otroci sami. Na prvi strani je naslikan tekoč brzovlak, nabasan z otroci, ki vihtijo veliko rdečo zastavo z napisom: »Starše smo pustili doma in naj vrag vzame njihove skrbi.« Potem knjiga poroča, kako so otroke sprejeli. »Mi rdeči sokoli smo delavski otroci. Ko letimo mimo tovarnen in pojemo bojne pesmi, prihajajo delavci iz njih in nam veselo migajo, ker nas že poznajo. Mi pa jim kličemo: Prijateljstvo!«

Ko pridejo na mesto, postavijo šotore in pripravijo ležišča. Sredi trga zaplapolata velika, rdeča zastava. Tam se vršijo tudi velika zborovanja in shodi zaupnikov. Vsaka skupina šotorov ima glavarja, dečka ali deklico, vsako šotorsko mesto vlada otrok-zupan, nad vso republiko pa je predsednik, tudi deček. Vse izvolijo otroci sami, volilni boj se vrši kot med odrastlimi, z volilnimi shodi, letaki, tajnim glasovanjem. Razven tega poslujejo otroška sodišča. Mevžasti fantič, ki je pisal domov, da mu v republici ni všeč, pride pred sodišče. Obsodijo ga, da mora v drugem pismu popraviti vse neresnične in pretirane podatke. Čez noč postavijo straže. Te skrbijo za red in mir in zabranjujejo kajenje vsem, tudi odrastlim, pa naj bodo gostje ali pomočniki taborišča. Rano zatrobi rog. Vsi pokencu! Umijejo se in počesejo, potem nastopijo v kopalnih oblekah k telovadbi. Kosilo jim v velikanskih kotlih kuhajo odrastli pomagači.

V knjigi so tudi jedki napadi na »nasprotnike republike«: slika kmetiča, ki želi dati republici v najem kos zemljišča, pa se zgraža, da med dečki in deklicami ni potegnjena ograja iz bodeče žice. Potem slika katoliškega duhovna, ki otrokom v sosedni vasi prepoveduje obiskati republiko. — Obnašanje otrok med sabo je zelo prosto in pristrčno. Sramežljivosti ni, dečki in deklice spijo pod istim šotorom in skupaj telovadijo...

Preden sodimo o tej otroški repu-

bliki, pogledimo na celoto. Odkod ta nova vzgoja? Iz nazorov socialne demokracije, ki so brezverski. Otroška republika je velik poskus vzgojiti iz delavskih otrok moderne pagane.

Toda bilo bi smešno, le napadati to novo vzgojo in se ob njej zgražati. Treba je tudi priznati, kar je v tem dobrega in to porabiti. V otroški republici se izživlja otroško stremljenje po večji samostojnosti. Delavski otrok najde v njej naravo, goro, reko, solnce. Zato tudi ti uspehi.

V bistvu pa je ta vzgoja zgrešena. Zakaj kdo naj da otroku moči, da bo

prav rasel, če mu zaprete pot do Boga? Vsaka vzgoja, ki dejansko vodi otroke proč od Cerkve, je zgrešena, tudi če bi taki vzgojitelji zatrjevali, da so prijatelji vere.

Velika zmota je tudi, vreči otroke v politične borbe in netiti v nežnih srcih temne strasti sovraštva. Pustimo otroka, naj naravno raste v družini in cerkvi, da požene v samostojen, žlahten značaj.

Otroška republika je v celoti žalosten slučaj, ki pa glasno kliče vzgojiteljem, da prihajajo novi časi in nove naloge.

Okno v svet.

Buharinov padec.

Ze zopet se utrinja velika zvezda na boljševiškem nebu. Nikolaj Ivanovič Buharin, boljševiški prvak in mislec, je padel pri komunistični vladavi v nemilost. Enajst let je bil ob strani Lenina in Trockega glavar boljševizma. Njegove knjige, posebej še sloveči »abecednik komunizma«, so se tiskale v milijonih izvodov in se predstavljale v razne jezike sveta. In še lani je Buharin, srčni prijatelj in mogočna desnica Stalina, z neznanjsko odločnostjo treščil in zdrobil močno opozicijo, ki so ji načelovali orjaki Trocki, Zinovjev in Kamenov. Stranka je lani Buharina silno hvalila in mu spet izročila vodstvo komunistične internacionale, katere 6. zborovanju spomladi 1928 je predsedoval.

Kaj je storil Buharin, da je z visokega mesta padel? Že ko je komunistična stranka lansko pomlad sklenila, da zopetne živahno delo za naglo industrializacijo dežele, Buharin ni bil prav zadovoljen. Še manj mu je bil všeč sklep, naj se na vaseh začne razredni boj proti »kulakom«, premožnim kmetom. Buharin je objavil več člankov, v katerih je pisal, da je treba podpirati kmetijstvo, tudi kulake. Šele iz prihrankov kmetijskega gospodarstva bo dežela dobila sredstva da izgradi industrijo. Na svetovno revolucijo zdaj ni misliti;

še ko izbruhne nova vojna, bo revolucijski val narasel. Zato velja zdaj mirno razvijati lastne sile, in sicer s posebno podporo kmetijstvu.

Glavni odbor komunistične stranke je nato Buharina odstavil od glavnega uredništva »Pravde« in mu odvzel predsedstvo tretje internacionale. Buharin je moral iti v Sočo, letovišče pod Kavkazom, kjer živi v blagem pregnanstvu.

Tako se boljševizem v notrini razkaja in v boju med brati padajo prvaki.

Mir na morju.

Angleški prvi minister Mac Donald bo 1. oktobra prišel v Wašington. Tam bo ostal cel teden. Razgovarjal se bo z odličnimi ameriški državniki, kako bi zmanjšali število bojnih ladij. O tem vprašanju so se velesile že precejkrat razgovarjale, domeniti se pa le še niso mogle.

Plameneči vzhod.

Spor na daljnem vzhodu med Rusi in Kitajci zastran vzhodno kitajskih železnic se bo po posredovanju Nemčije poleg. 28. avgusta so Kitajci poslali v Moskvo pismo, naj se pogajanja prične. Rusi naj imenujejo podravnatelje vzhodnokitajske železnice, opuste pa naj komunistično propagando v Mandžuriji. Sovjetska vlada bo začasno na to pristala.

Fr. Heller:

ODISEJ SE VRAČA.

»Ne, toda za marsikaj drugega. Smrekovi gozdi imajo posebne pravice in so vrhu tega najstarejši na mestu. Sedaj pa smo, se mi zdi, dospeli!«

Majhen vlak ozkotirne železnice je s hitrim udarjanjem skušal potnikom povedati, da je cilj vožnje dosežen. Vozovi so ropotali čez premene na postajo. Vlak se je ustavil. Filip in njegov prijatelj sta skočila na peron in izročila uniformiranemu hotelskemu slugi svoje listke za prtljago.

»Brzjavno sva naročila dve sobi v hotelu,« je rekel Filip. »Ali veste, ali je to urejeno? Moje ime je profesor Pelotard iz Londona.«

»Da, vse v redu, gospod profesor. Ali naj vama pokažem pot v hotel?«

»Hvala, bova že našla.«

Filip in Lavertisse sta šla skozi čakalnico na majhen, siv trg pred postajo. Na najvišji stopnji starih kamentih stopnic se je Filip ustavil in se dolgo ogledoval.

»Čisto kot je bilo,« je končno zamrmral. »Hotel, urarjeva trgovina, dve banki in velika prodajalna jestvin.«

Natančno kot je bilo. Ali verjameste, Lavertisse, da je to moje rojstno mesto Kristianshamn?»

»Težko.«

»Pojdite! Postopajva malo po cestah!«

Filip je prijel svojega prijatelja pod pazduho in ga vlekel skozi majski cestni mrak. Komaj kaka plinska svetiljka je bila prižgana. Dolge vrste sivih, enonadstropnih hiš so se dotikale druga druge; tu in tam jih je prekinil kak vrt, ograjen z deskami, čigar bresti so radovedno moleli svoje poganjajoče veje na cesto. Šipe v oknih so se svetile v večerni zarji. Za večino

šip je viselo zrcalo. Tu in tam je bilo videti vojašnice iz opeke, nesramne prekinitve idile; sem ter tja kinematograf z rumenožarečimi lučmi in besno barvanimi lepaki naravnost čudovite neokusnosti. Pred njimi pa so stale majhne skupine ljudi; sicer so bile ulice skoraj čisto prazne, samo tu in tam so se ob hišnem zidu ali v vratih pojavili šepetajoči pari. Na nekem voglu nasproti ljudskega vrta je ležala dvonadstropna hiša, pred katero je Filip obstal.

»Tu je bila nekdanj odvetniška pisarna, Lavertisse.«

»Vaša, profesor?«

»Da! Moja! Pred sedmimi leti. Dvomim, da še obstoja.«

»Samo sedem let! Ali se res ne bojite, da...«

»Mene da bi spoznali? Niti najmanj. Jaz sem se spremenil, česar o mestu ne morem trditi, in samo na Italijo spoznamo človeka po tolikoletni odi-

Manjšinsko zborovanje.

26., 27. in 28. avgusta so se sestali v Ženevi zastopniki narodnih manjšin k svojemu V. zborovanju. Na dnevnem redu so bile sledeče točke: 1. Društvo narodov v odnosu do narodov. 2. Naloge manjšinskega tiska. 3. Delovanje mednarodnih zvez na polju narodnostnih vprašanj. 4. Razgovor o izdaji statističnega priročnika. 5.

Ustavitev mednarodnega zavoda za narodoznanstvo. 6. Manjšinska bibliografija. 7. Organizacijska vprašanja. Na zborovanju je bilo sprejetih več važnih sklepov. Svetovni tisk priznava zborovanju veliko stvarnost in pravi, da bo imelo odmev pri Društvu narodov. Važen sklep je zlasti o ustanovitvi Mednarodne zveze manjšinskih časnikarjev. To bo mogočna sila, ker bo včlanjenih več ko 700 listov.

Kaj nam z dežele pišejo?

Iz Vipavske doline.

Goče pri Vipavi. — (Novi zvonovi. — Ceste. — Redka poroka.) — Po težkem in dolgem pričakovanju smo vendar enkrat dočkali novih zvonov. Samo če jih bomo mogli spraviti v vas; cesta je namreč v tako brezupnem stanju, da skoro ni moči več voziti po njej.

Merodajna oblastva se nujno naprošajo, da se za stvar zavzamejo.

Ker se občinarji že kakih pet let samo kregajo, kadar pridejo skupaj, in se vsaka seja s prepirom konča, naprošamo gosp. prefekta, da se za stvar odločno zavzame.

Letina kaže srednje. — Dne 24. avgusta se je zgodil redek dogodek: poročila sta se dva brata z dvema sestrama, in sicer gosp. Franc Debevc, veleposestnik na Gočah, z gđ. Marjetico Vovk in gosp. Josip Debevc, organist in trtorejec, z gđ. Julko Vovk. Mladima paroma obilo sreče!

Dornberški Tabor. — V četrtek 29. avgusta je zvonček sv. Trojice oznanil, da je preminul 60-letni Ulrih Plahuta. Rajni je bil večletni cerkveni ključar, odbornik Ljudske posojilnice in občinski starešina. Vse ga je spoštovalo; to je pokazal tudi pogreb, kjer je moški zbor pod vodstvom g. Saksida ubrano zapel par žalostink. N. p. v m.!

Prvačina. — (Smrt.) — Dne 28. avgusta je v visoki starosti 78 let na veke zaprla svoje oči blagopokojna

gospa Frančiška Šušmeljeva. Leta 1918. je nenadoma umrla za malarijo njen starejši sin Albert, ki je bil za časa vojne upravitelj prvaške občine. Radi bridke in nenadne izgube ljubljene sina se je materi um zmrčil. 1929. je zgubila ljubljene soproga Josipa, večletnega podžupana. O priliki njegove smrti se ji je duh za kratek hip zbistril, in sicer samo toliko, da je stopila k njegovemu odru ter se poslovlila od njega z besedami: »Zbogom Joško! Na svidenje!« Nato je zopet padla v svoje prejšnje žalostno in obupno stanje. Pokojnica je bila do svoje bolezni zelo pridna, skrbna ter od vseh visoko cenjena gospodinja. N. v m. p.!

Rihemberk. — (Obljube, obljube, obljube.) — Ne mine mesec, da bi ne završala po občini kakšna novica: Električna razsvetljava, telefon, uravnava Branice, da ne govorim še o radiju, kinematografu itd., pa vse to se mi zdi kakor vetrič, ki pihne preko naše doline in ne pusti nobenega sledu. Taki so naši ljudje: danes kričijo, jutri se več ne zmenijo za to, kar jim je bilo obljubljeno. Pa smo prišli do prepričanja, da če danes kdo kaj obljubi, ga moraš vedno drezati, ako hočeš videti dejanja. Kako se je zgodilo Cvetrožnom in bližnjim vasesem? Zgodaj v spomladi jim je bil obljubljen vodovod že za to poletje; inženirji so tudi naredili načrt ali vođa še vedno izvira v Kamenščeku za Čukom. Cvetrožni morajo čakati, kdaj

jim Bog pošlje ploho dežja, da si napolnijo v vaški vodnjak Lojevski potok. Ta pa jim vedno prinese kak priždek: v maju n. pr. kosti od črešenj, katere so lojevski otroci pozobali, — sedaj ko postaja mehko, se bodo videli že pežine od grozdja, blato lojevskih peric in krav, ker imajo tam napajališče itd. Seveda morajo potem cvetroške mamice nekaj dni čakati, da se vleže ta »fondač«. Naravno, da so merodajni možje vse to uvideli in so vodovod obljubili, samo treba je podrezati. Sedaj končam, čeprav nisem še vsega naštel, in izražam željo, da bi tudi naši ljudje kaj zaslužili in ne samo inženirji.

Planina. — (Smrtna nesreča.) — 18. 8. 1929. smo pokopali na domačem pokopališču Franceta Pipana, moža in družinskega očeta ki ga je pri kopanju kamenja za zidanje dne 13. t. m. utrgajoča se brežina zasula, mu zlomila rebra, tako da je radi nožnjega poškodovanja umrl v tržaški bolnišnici. Žalostna vest o tako nenadoma pretrganem mladem življenju je pretresla vso bližnjo okolico še zlasti, ker je pred komaj 7 leti tudi njegov mlajši brat Janez pri razstreljevanju nekega čoka nesrečno končal svoje mlado edenindvajsetletno življenje. Pokojni France je bil res zgled neumorno delavnega, poštenega gospodarja, ki se je z marljivim delom in dobrim gospodarstvom povzpela do lepega imetja. Oddahni se, dragi France, vsaj tamkaj in počivaj v nebeškem miru; preostalo družino pa Bog potolaži!

Osek. — (Nesreča. — Smrt.) — Ponesrečil se je s patrono sinček tukajšnjega gostilničarja in trgovca Otmar Gleščič. Vrtal je z žico v patrono, katera se je razpočila in ranila fanta v obe roki. Močen strah je povzročil neprevidni otrok v družini in menda je celo mati, ki je ravno točila vino, pozabila pipo zapreti. Starši, pazite na otroke in če vidite, da se otroci igrajo z nevarnimi rečmi, naj brez usmiljenja poje brezovka! — Nenadoma je umrla v Vitovljah dobra go-

seji. Tudi nimam psa, ki bi prevzel vlogo zvestega Argosa.¹⁾

»Hm. In Penelopa,²⁾ profesor?«

»Penelopa! Je ni bilo. Toda pač — bila je, a ni bila z Odisejem niti poročena in snubci so bili že pred Odisejevim odhodom številni in vsiljivi. Misliti je morala na drugo kot na taksne. Trenutek, Lavertisse, pojdiva še par korakov naprej! Penelopa je stanovala tu zraven... pri vrtnih vratih... da, prav tukaj.«

Filip je svojega prijatelja potegnil še za par korakov in stala sta pred veliko, na zunaj imenitno, starinsko hišo. Pogledal je v okna drugega nadstropja. Nekaj jih je bilo razsvetljenih in skozi polodprte šipe je bila slišati nerazumljiva zmešnjava glasov. Zdelo se je, da je tam zbrana družba. Pred vrati je čakala kočija in Laver-

tisse je zdajci videl, da je njegov prijatelj in delodajalec pristopil k staremu kočijažu, ki je korakal ob kočiji sem in tja. Med njima se je razvil pogovor, ki je precej dolgo trajal. Končno je Filip naredil z roko kretnjo proti žepu v suknji, na katero je kočijaž odgovoril z odločnim, skoraj jeznim odkimanjem; nato je bil Filip zopet tukaj in je prijel Lavertissea pod pazduho.

»Človek takoj opazi, v kateri deželi je, ako naleti na koga, ki ne mara na pitnine.« je rekel. »Pojdite, greva v hotel.«

»In Penelopa? Ali je...«

»Pst! Boste že potem slišali.«

Lavertisse ga je začudeno pogledal; ni bil vajen takih čustvenih izrazov. Šla sta hitro po cestah, dokler nista bila pred novozgrajenim, nadutim hotelskim pročeljem. Filip ga je trenutek ogledoval.

»A tako. prezidali so,« je rekel. »Tu

je.«

Vstopila sta in šla, za njima vratar, v svoji dve sobi v prvem nadstropju. Filip je namignil vratarju, marljivemu mlademu možu s plavimi, na sredi razčesanimi lasmi in prikupljivega smehljanja, naj še ostane; zdelo se je, da nekaj premišluje. Končno je pogledal vratarja, medtem ko je med prsti vrtel desetkronski bankovec.

»Gotovo precej dobro poznate ljudi v okolici, kaj ne?«

»Da, gospod profesor, zdi se mi da.«

»Najbrže veste, kako živijo in... hm... kaj delajo? Sodim, da imajo svoje veselice tu v hotelu.«

Vrtnar se je mnogoobetajoče smehljal.

»Tu in tam imamo majhne prireditve,« je rekel. »In ob takih prilikah se tudi večkrat sliši to in ono o tem in onem...«

(Dalje.)

¹⁾ Pes, ki je vrnivšega se Odiseja po dvajsetletni odsotnosti takoj spoznal.

²⁾ Zvesta Odisejeva žena.

spodinja in skrbna mati Antonija Ušaj dne 21. avgusta. Padla je, si ne koliko očrtila nogo in v malo dneh je bila mrlja. Pokopali smo jo dne 22. avg. ob obilni udeležbi sosedov in znancev na vitovskem pokopališču pri Sv. Luciji. Naj v miru počiva v domači zemlji! — Zopet pripeka solnce in veirček suši že tako suho zemljo, a težko pričakovanega dežja od nikoder ni. Jesenskih pridelkov bo tudi malo.

Vitovlje. — Sporočamo pobožnim romarjem, da bo na praznik rojstva prebl. D. M., to je prihodnjo nedeljo, pri romarski cerkvi M. B. na Vitovljah običajni romarski shod. V soboto zvečer bo molitev in spovedovanje; na praznik pa dve sv. maši s pridigama, in sicer ob pol sedmih in ob desetih. Sploh pa se opaja, da je vedno bolj priljubljena ta božja pot vipavskim vernikom, ker tudi ob navadnih nedeljah romajo razne Marijine družbe s svojimi voditelji k Materi božji vitovski, kjer nemoteno opravijo svoje pobožnosti.

Iz Brd.

Brda. — Lanska letina nas je še precej potlačila v dolg, ker smo morali živež kupovati. Letošnji pridelek nam kaže boljše. Vinska letina bo pa prav lepa in kapljica bo žlahtna. Vinorejci se že sprašujejo, kakšne cene bo vino imelo. Tako povpraševanje je neumestno, saj je največ od njih samih odvisno, kakšna bo cena. Lepo pripravljen pridelek, nič razdiranja cen, pa bo »bric« vrgel denarja še za lanske dolgeve poplačati. — Pa kaj ko smo sami prvi, ki hodimo le v take gostilne, kjer ne prodajajo domače kapljice, češ, tam je ceneje. Res je, zato pa hodijo naši krčmarji po vino v zaloge, ne pa h kmetom. — Če ne bo kmet kmata podpiral, bodo drugi živeli na naš račun.

Kmečki fant.

Gor. Cerovo. — V nedeljo smo imeli običajno procesijo z Najsvetejšim. Kljub vročini je bila udeležba precejšnja. Samo to moramo povedati, da bodo morale pri procesiji nositi stare mamice nebo in drugo. Fantje, kje ste? Da se pri bodoči procesiji ne zgodi več kaj takšnega, da si bomo morali iz sosednje vasi sposoditi par fantov, ki bodo nebo in sveče nosili. — Kakor drugod, tako je tudi pri nas začela pritiskati suša; vodnjaki so se posušili in še ni nobenega znamenja za dež. Krompir smo po večini izkopali; pridelka je nekaj več kot lani, koruze je v hribih srednje, v nizkih legah kaže dobro.

Medana. — (Rožnica, barjar in drugo.) — Bolj slovesno kot druga leta smo letos obhajali praznik Marijinega vnebovzeta. Kar nas je presenetilo, je bilo igranje orkestra, ki smo ga letos prvič čuli v naši cerkvi. Orkester, sestavljen iz raznih briških igralcev na vijolino, se je postavil pri veliki maši. Mnenja o uspehu so različna. Tudi pevcu so se izkazali pohvalno. Le škoda, da so med njimi nekateri, ki bi radi organizirali bolj ukazovali kot ga ubogali. Popoldne smo poklicali k običajni

procesiji s kipom Matere božje godbo iz Biljane. Po procesiji je igrala na dvorišču vaške gostilne še dolgo v noč. Nekaterim fantom je že obudila željo po skakanju. Tiste fantje so pa zato v nedeljo 25. m. m. naredili barjar in se po dveh letih zopet pošteno zasukali. Pri tem seve ni manj kalo punc, niti takih s »kotli« na tri »štuke« in z moko po obrazu, kakor pravi v zadnji številki. »N. l.« nekdo iz Šmarij. Da, bile so celo take, ki so imele krila samo na en »štuk«, ker so dva nižja pozabile doma z rokavi vred. Največ plesalcev in plesalk je bilo iz Furlanije.

Do sedaj nam letina dobro kaže, a kakšne kazni nam Bog še lahko pošlje. Smo preveč mlačni. Še celo v Marjino družbo, ki je bila prve čase po ustanovitvi tako goreča, se je naselila neka brezbriznost. Proč z mlačnostjo! Zajmimo novega poguma in naprej!

Iz Istre.

Kubed. — (Vlovljeni tatiči. — Misijon). — Popravila na naši šoli so v polnem teku; upamo, da bo do začetka šolskega leta delo dovršeno.

V noči med 24. in 25. avgustom so vlovili neke tatiče, ki so kradli grozdje. Naslednji dan so jih gnali v zapor, tako je prav, da se bodo drugi varovali!

Naznanjamo, da bomo imeli v Kubedu od 8. pa do 16. septembra sv. misijon. Vabimo naše okoličane, da se ga udeležijo v obilnem številu. Kako bo reč potekla, bomo že poročali.

Opazovalec.

Jelšane. — (Ples pa le mora bit'...). — Zanimivo je, kako smo na naš shod v avgustu prišli do plesnega dovoljenja. Domača oblastva ga niso hotela dati. Pa smo šli na Reko in tam dosegli, kar smo hoteli. No, je pa vendar potekel dan precej mirno. — Pri nas čutimo nekoliko suše. Navadno ko najbolj rabimo vodo, pa se pri vodu vodu kaj pokvari. Že prej je bil celo zimo pokvarjen, da smo morali 3 ure daleč hoditi po vodo. Zdaj se je pa motor pokvaril.

Iz Reške doline.

Košana. — (Sadje.) — Letos je košana dolina precej bogata na sadju. Posebno češplje so po nekaterih krajih zelo bogato obrodile; pa tudi hrušk in lepih namiznih jabolk ne bo manjkalo. Sicer nam je burja napravila prav pri sadnem drevju veliko škodo, a ker je otrsela vse manj vredno sadje, zato moremo postreči trgovcem s prvovrstnim blagom. Vabimo sadne trgovce, naj ne zamudijo ugodne prilike, ako hočejo dobiti lepih, zdravih češpelj za izvažanje v košaricah, za lupljenje in sušenje. Oglejte si vasi Buje, Košano, Kal in Sušico.

Padež. — Mislili smo, da bodo zavezili potok Padež pri Bibcu pod Suhorjem. To vodo so nameravali izrabljati. Zdaj so se pa vsi načrti zrušili. Tudi upanje, da bomo kaj pri delih zaslužili, je splavalo po vodi. Tako

smo brez skrbi, da bi nas voda iz jezera ali pa povodenj zaslužka zalila.

Kozijane. — Iz naše vasi se ni še nihče oglasil v Novem listu. Namesto za pero primemo rajši za kozarec. Pred kratkim smo imeli troje plesov. Vse se je rado zavrtilo. — Povedati moramo tudi, kako se pri nas obnašajo fantje med mašo. Krušijo omet od stene in ga mečejo po dekletih. Imamo tudi take ptičke, ki po noči prepevajo. Morda bi bilo dobro če bi jim dali v roke kako poučno knjigo, ne?

Iz goriške okolice.

Podsabotin. — (Vaške novice). — Pred časom smo imeli kar dva požara. Vpepelil je ogenj poslopje Antona Gravnerja. Blizu stoječe poslopje so ognjegasci še pravočasno rešili. Hujše je pa prizadet Jožef Terčič, ki je skoro ob ves imetek. K sreči sta oba zavarovana. — Naši mlečnozobi fantje pravijo, da se hodijo ženiti; pa se cele noči okoli klatijo. Starši, popazite malo! — Tujina še nima dosti naših moči. Zdaj se jih še nekaj napravlja. Ali se res tam za morjem cedi med in mleko? — Še za drugo smo reveži pri nas: naše ceste se morajo ponovniku kar smiliti. Nihče se ne zgane, da bi jih popravil. — Lastnega dušnega pastirja pogrešamo že več časa. Ker poznamo pomanjkanje, imamo malo upanja.

Solkan. — V nedeljo 1. t. m. proti 11 uri zvečer je na nerazumljiv način nastal ogenj v hiši Andreja Gabrijelčiča, po domače Marušiča. Velika hiša, v kateri je bilo več najemnikov, je kljub vsem naporom sosedov in ognjegascev zgorela do tal. Pogorelo je tudi celokupno pohištvo in vse blago, ki je bilo v hiši. Bog nas varuj takih nesreč.

Št. Maver. — (Nekje v Franciji.) — Naši izseljenci v Franciji, niso Bog ve kaj srečni. Slišimo o njih le žalostne vesti. Tako nam je prišla tužna vest, da je v tamkajšnji bolnišnici umrl štiridesetletni Figelj Jožef. Rajni je bil nenavadno razvitega razuma. Bil je eden najboljših mizarjev, čeprav je bil samouk. V soboto se je tu doma brala sv. maša za njega. Družini in sorodnikom naše sožalje! Njemu pa naj bo lahka tuja zemlja!

Iz Gor.

Sv. Lucija. — (Cerkvena ura in orgle. — Premestitev. — Izseljevanje. — Letoviščarji. — Vodovod. — Ceste.) — Uro v zvoniku že imamo. V kratkem bomo dobili tudi orgle, ki jih tako ne strpno pričakujemo. Razveselili se pa bomo, kadar nam zadonijo iz kora ob mogočni naši pesmi v čast božjo. — Doznali smo v veliko žalost, da nas bo v kratkem moral zapustiti naš do bri in tako priljubljeni č. g. župnik Jože Abram. Odšel bo v Pevmo pri Gorici, kjer mu iz srca želimo obilo božjega blagoslova! — Tudi pri nas se je pojavila izseljeniška bolezen. Najboljši fantje zapuščajo dom in še celo taki, katerim ni prav nobene sile. Ostanite zvesti rodni drudi! Ne izse-

ljujte se brez velike potrebe! — Leto višarjev imamo precej lepo število in so prav zadovoljni v tem našem plavinskem svetu. Tudi hribolazce je videti skoraj vsaki dan. — Naš vodovod s svojo vodo že davno ne zadostuje. Že par let se proučuje in razmotriva, kaj naj se ukrene, da bi imeli zadosti dobre vode. Bilo je že več pametnih predlogov, celotno vprašanje pa še ni rešeno.

Občinske ceste so v zelo slabem stanju. Tu pa tam se že kaj malega popravi, pa radi pomanjkanja denarja ne more občina vsega vzdrževati. Bo treba robot ali pa v oprtniku nositi.

Ponikve - Rute. — V 81. letu starosti je Bog poklical k sebi dobrega vernega moža Janeza Piska. S pridnostjo in varčnostjo si je pridobil lepo imetje. V svoji oporoki se ni zmisllil le na svoje sorodnike, marveč tudi na reveže in pa na cerkev. Naj mu bo Bog obilen plačnik!

Srpenica. — (Zrtev Save.) — Prejeli smo žalostno poročilo iz Zagreba, da je vtonil v Savi 16 letni mladenič Maksimiljan Braz iz Srpenice. Novica nas je vse globoko pretresla. Ta nesrečni slučaj se je zgodil približno na ta način: V nedeljo 11. avg. se je kopalo več mladeničev v Savi, med temi tudi omenjeni mladenič. Ko so se že vsi do dobra nakopali, so se šli oblačiti; samo on, tako je usoda hotela, je skočil še enkrat v vodo in ni ga bilo več na spregled. Čez četrte ure je kruta Sava prinesla truplo na površje. V torek 13. m. m. se je vršil veličasten pogreb, kateremu je prisostvovala velika množica ljudi; vencev je bilo toliko, da se ne da sploh popisati. Njegovi zemeljski ostanki so bili prenešeni v gospodarjevo grobnico, pri katerem je bil uslužben.

Komaj eno leto je bil v tujini in in s kakim veseljem do dela je šel tja! Blagemu pokojniku ohranimo trajen spomin! Težko prizadetim bratom in sestrkam pa izrekamo naše iskreno sožalje!

Mengore pri Volčah. — (Obnova ljena božja pot.) — Vodstvo Marijinega svetišča na Mengorah sporoča, da je cerkev obnovljena in da se bo slovesno blagoslovila na običajni mengorski »semenj«, to je v nedeljo 15. sept. ob 9 in pol. Za leto se bo spovedovalo v soboto popoldne pred blagoslovitvijo v farni cerkvi v Volčah.

Cerkveno vodstvo.

S šentviškogorske planote. — (Romali smo.) — 18. avgusta so šli naši fantje in dekleta v obilnem številu na Sv. Višarje. Eni so se peljali z vozom, drugi z avtomobilom; vsi pa so lepo opravili versko pobožnost in so se na potovanju, kakor na Sv. Višarjah vzorno in pohvalno obnašali. To pribijemo s posebnim zadoščenjem, ker so naše romanje od gotove strani obsojali, obsojali tudi gotove voditelje. Marsikdaj obsojajo zlo, kjer ga ni, molče pa tedaj, ko bi bilo res potrebno govoriti in — obsojati. Naslednjo nedeljo 25. avgusta so pa šli starejši na Barbano. Tudi teh je bilo precej z Gore in Ponikve. Tako je prav. Saj ni človek samo za delo, prav je, da se

daj po težkem poljskem delu da tudi duši svoje.

Grahovo. — V petek nas je obiskal g. prefekt. Spremljal ga je goriški g. kvestor. Bil je pristrčno sprejet. O najnujnejših občinskih zadevah se je razgovarjal z g. občinskim načelnikom in obljubil svojo pomoč. Z Grahovega se je pokrajinski načelnik peljal do Podbrda, kjer je obiskal razne urade in šel do meje. Prebivalstvo je g. prefekta povsod dostojno sprejelo, za kar je bil visoki gost očitno zelo hvaležen.

Drežnica. — (Cerkev. — S trebuhom za kruhom. — Vriskamo pa le!) — Cerkev popravljamo od zunaj, čeravno je bolj potrebna popravila znotraj. Delo gre tako počasi naprej, kakor vojna odškodnina, ki jo je vozil polž. Nov most nam je občina napravila čez potok »Ročica«, ki veže cesto iz Drežnice na Koseč. Bil je skrajni čas, ker je bil stari vojaški most v slabem stanju.

Zopet se pripravlja večje število fantov in deklet iz naše občine v Buenos Aires. Doma ni kruha, ni dela. — Suša nas je tudi letos pritisnila in nam pokosila več kot polovico otave, pa kaj zato: mi vriskamo in pojemo cele noči, tako zahteva doba modernega časa.

Iz tržaške okolice.

Barkovlje. — (Slavje sv. Jerneja. — Novi organist. — Falarana šagra.) — Slavnost sv. Jerneja je letos dosegla vrhunec. Naša borna cerkev je bila vsa v zelenju in cvetju. Vse je šlo v najlepšem redu. V lepem številu so bile zastopane tudi sosednje župnije. — S tem dnevom je nastopil službo tudi novi organist, ker nas je prejšnji radi spora s pevci kratkomalo pustil na cedilu. Z novim organistom so bili vsi že prvi dan zadovoljni, ker je pokazal, da se tudi stara »lajna« lahko izkaže, če pride moštru v reke. Ravnotako je tudi s petjem: pianissimo je tudi prvič prišel v voljavo. Ker je ravno novi organist, ne bi bilo slabo, če bi v zbor pomešali še kakga mladega fanta — posebno če bi bilo mogoče tenorista in baritona. — Običajna »Jernejeva šagra« je šla po vodi. Hoteli so jo napraviti kar dva tedna prej. Žalostno je videti že tretjo nedeljo prazen »tavolac«. Saj jih je stal okoli poldrugi tisoč lir. Mogoče jih bo spametilo za drugo leto. Hvaležni smo oblastvu, ker jim ne da dovoljenja.

S Pivke.

Zagon. — (Cerkveni shod. — Cigank.e.) — Dne 25. avgusta smo obhajali v lično prenovljeni cerkvi sv. Jerneja domače opasilo v splošno zadovoljnost vaščanov. Komaj je pa zapustil preč. g. dekan cerkvice, je zahreščala v samotni gostilni na »Mandergah« harmonika in zasukali smo se. Bogato obiskovani ples je trajal pozno v noč in še — čez noč! Prav pošteno smo požehtali god sv. Jerneja, ki bi se bil pa gotovo najraje preselil s svojim sedežem še dalje od vasi, kakor je v resnici. V plesnem metežu so

se pridno vrteli tudi bratje in sestre Hučoroviči, ki taborijo že nekaj let sem na Soviču pri Postojni. Plesalci so jih bili veseli, ker so bile v noši in vedenju dostojnejše, kakor pa marsikatera druga plesalka.

Iz idrijskega kotla in okolice.

Pozdravljen! — Ker je dosežanji g. kaplan začasno odsoten, ga je v nedeljo nadomestoval č. g. Budin — novi idrijski kaplan. Ob tej priliki se je s pristrčnim nagovorom predstavil meščanom kot bodoči glasnik božje besede in izročil vsem Idrijčanom vdane pozdrave. Naj sprejme bodoči g. kaplan tudi od strani meščanov tople pozdrave z zagotovilo, da bo njegovo duhovno delo v naši Idriji spremljano s hvaležnostjo in molitvijo Idrijčanov.

Dve žrtvi Idrijce. — Na istem mestu, kot je 7. avg. lanske leto vtonil Drago Lapajne sta dne 27. m. m. vtonila dva vojaka od 11. sanitetnega oddelka iz Vidma. Prišli so namreč v Idrijo radi razkužitve vseh vojaških prostorov. Opoldanski oddih sta reveža uporabila za kopanje in v nesrečo ravno na mestu, kjer je Idrija zelo globoka in nevarna in kjer je zadnjih 30 let zgubilo življenje že okrog 25 oseb. Dasi sta bila dobra plavčaka, sta vendar oba našla smrt v valovih Idrijce in to komaj teden dni pred odložitvijo vojaške suknje. Prvi, Didonč Emilij je doma iz padovanske okolice in je sin 14-članske revne družine. Njegov tovariš Gabrijel Brisco je iz okolice Neaplja. Ta se je imel sedaj poročiti, toda nesrečna Idrija je vzela življenje njemu — srečo pa izvoljenki. Prvi je bil star 23, drugi pa 21 let. Na kraj nesreče je takoj prihitelo več ljudi in po 8 minutah sta dva moža spravila iz vode prvega, ki je bil bolj pri obrežju. Drugega, ki je ležal na najglobokejšem in nevarnem mestu, je kljub svoji življenjski nevarnosti šel iskat Anton Čuk, to je fant, ki je že lanske leto prinesel ven omenjenega fanta. Ker je, kot znano, tisto mesto skrajno nevarno, zasluži ta fant za svojo požrtvovalnost in ljubezen do pomoči bližnjemu ne le javno pohvalo, pač pa tudi primeren odziv oblastev. — Oba nesrečneža sta bila po 15 minutah iz vode, toda vse prizadevanje, da bi ju spravili k zavesti, je bilo brezuspešno. V četrtek sta bila ob navzočnosti dveh sorodnikov prvega z veliko slovesnostjo pokopana. — Ta slučaj naj bo pa zopet v dokaz, kako skrajno potrebno je kaj ukreniti, da se prepreči že enkrat tedno ponavljajoče se nesreče.

Novi grobovi. — Dne 27. m. m. je umrl 65-letni Jakob Kavčič, obč. hlapec in priznan vremenski prerok. Zanimivo je, da ni bil v življenju nikdar bolan in je prerokoval, da bo tudi brez daljše bolezni umrl. In res je po par dnevni bolezni umrl. — V starosti 65 let je 26. m. m. umrl g. Anton Vončina, vpok. žgalniški paznik. — Dne 30. m. m. je umrla na Zemlji Ana Jereb, rud. vdova. N. v m. p.!

Sp. Idrija. — Dne 2. t. m. se je tu poročil Ivan Krivic z Marijanco Podobnikovo. Oba novoporočenca sta vestna cerkvena pevca in prepričani smo, da bosta to ostala tudi v novi dobi življenja Bog daj srečo!

Sred. Kanomlja. — Pret. teden je bilo ob belem dnevu, ko so bili vsi ljudje na delu, vlomljeno v hišo poslastnika Franceta Velikajne (p. d. pri Hladniku). Neznani tat je odnesel v denarju nad 300 lir.

Vojsko. — V nedeljo je pri nas opravljal č. g. župnik iz Tribuše, ker je naš gosp. na rimskem romanju. — Letina kaže letos jako lepo in upamo na obilen pridelek.

Breznica. — Te dni se poročita Franc Vončina, idr. rudar s hčerko poslastnika Primožiča. Obilo sreče!

Ledine. — V zadnjem »Novem listu« smo čitali, kako drage so pristojbine za kuhanje žganja. Pri nas je tudi letos dosti češpelj in dosti bi se posebno slabjšega blaga spravilo v rabo, če bi bilo možno. Iz števil pa vidimo, da bo treba z vso vnemo sušiti, kajti največ nam vrže, če imamo doma dosti suhega sadja. Kot vidimo je kuhanje žganja pri nas izključeno in zato si moramo na drug način pomagati.

S Krasa.

Sv. Ivan pri Devinu. — (Vodovod. — Stara porušena cerkev). — Vsakdo pozna našo čudovito podzemno reko, ki privre na dan pri naši vasi izpod mogočnih skal v par močnih izvirkih. Vsem pa ni znano, da izvira ta čudovita kraška reka daleč tam pod našim beloglavim očakom Snežnikom. Teče po površju z imenom Reka prav do škocijanskih jam, v katere se izliva. Od tu nadaljuje svoj podzemni in skrivnostni tek po osrčju našega Krasa in se zopet prikaže na dan šele pri naši vasi in dobi ime Timav. Pred vojno smo imeli pri izvirku pod cesto staroznan mlin, ki je bil pa od granat popolnoma porušen. Po vojni smo dobili zopet nov mlin pri enem gorenjih izvirov. Bil je kar najmodernejše opremljen. Z njim smo se ponašali do pred kratkim, ko so pričeli graditi nov tržaški vodovod, ki je speljan ob novi tržaški cesti. S tem dejstvom je prenehalo tudi delovanje našega mlina. Na njegovem mestu bodo mogočne vodne črpalke, ki bodo črpale in pogonjale vodo do novega rezervoarja, ki ga grade ob najvišji točki ceste nad Šesljanom.

Naša od vojne porušena cerkev še vedno čaka graditeljev. Povsod po Krasu so že končali s pozidavo porušeni cerkva. Kdaj pride vrsta na nas, ne vemo. Želimo pa si čim prej.

Nabrežina. — (Smrtna nesreča). — Dne 16. p. m. se je dogodila v kamnoseški delavnici v »Cavi Romani« velika nesreča, ki je zahtevala človeško žrtev. Med delom je 69-letni klesar Dominik Katanaro, radi hudega udarca neke verige, ki ga je zadobil v tilnik, ostal na mestu mrtve.

Mavhinje. — (Poroka). — Pretečeni teden se je poročil gosp. Joško Furlan z gčno Angelo Pahorjevo iz Nove vasi. Bilo srečno!

Cerovlje. — (Nabiranje roja). — Malokdaj se oglasimo iz naše vasi. S tem pa še ni rečeno, da ne čitamo nam vsem zelo priljubljenega »Novega lista«.

Suša nam je uničila koruzo, krompir, fižol. Zadnji dež pa nam je prinesel tolažbo, da bomo imeli vsaj jesenske pridelke: ajdo in repo. Da si opomoremo od hude suše, smo letos nabirali prav pridno roj. Kar lepo je videti naša dvorišča, ki so ga polna. Posušenega prodajamo v Trzic po 34 lir kvintal.

Devin. — Kot drugod je tudi pri nas suša skoro vse vzela. Ribji lov že dolgo let ni bil tako slab kot letos. To so dejstva, ki nam pravijo, da se bo treba pripraviti še na precej trdo zimo, in nam svetujejo vsestransko varčevanje.

Vižovlje. — (Drevored. — Naš vodovod. — Po zaslugi našega g. obč. načelnika je bil zasajen drevored, ki gre od naše postaje do Šesljana. Suša je grozila novemu drevoredu z neizprosno smrtjo; zato je bilo treba voziti vodo in zalivati mlada drevesca.

Pred letom smo imeli še vodovod. Toda zgodilo se je, da so nam kar cevi pobrali in jih odpeljali; to menda

na povelje g. občinskega načelnika. Sicer pa nam je on še letos obljubljal zopetno vpostavitve vodovoda in prepotrebno električno napeljavo. Čakamo na izpolnitev obljub.

Sesljan. — (Novo zgrajena cerkev). — Našo cerkev sv. Jožefa, ki je bila od vojne vihre porušena, so nam letos na novo zgradili. Lahko rečemo, da je dosti lepša od predvojne in prav značilna. Bo menda edina te vrste na Krasu. Kdaj bo posvečena, pa še ne vemo.

Sveto. — V četrtek 29. avgusta nas je na vse zgodaj prebudil plat zvona. Gorelo je pri Antonu Jablonščeku. Skušali smo gasiti. Toda zgorelo je gospodarsko poslopje. Ubrani smo pa kljub pomanjkanju vode vsaj sosedne hiše. Pri gašenju so pridno pomagali tudi orožniki in financarji iz Komna. Že več let ni bilo pri nas ognja, Bog nam prizanesi s to nesrečo.

Semenj sv. Egidija, ki slovi daleč na okoli, smo slovesno praznovali. Sejmarjev od vseh strani je prišlo prav obilo. Cerkevno slovesnost je vodil preč. g. dekan. Potočilo se je tudi precej terana, ki so ga na »osmicah« prodajali po štiri štirideset. Otrokom je pa »ringlšpil« odnesel zadnje prihranke. — Dežja zdaj že močno potrebujemo; sicer pa Kraševci močno tarnamo, če nas Bog dva dni pozabi, mi pa nanj že v ponedeljek več ne mislimo.

Objave.

»Mladika«.

Nekateri naročniki katoliškega leposlovnega mesečnika »Mladike«, ki jo urejuje pisatelj F. S. Finžgar, se pritožujejo, da niso prejeli zadnjih števil. Dobili smo obvestilo, naj potrpe, ker se bo zadeva kmalu gladko uredila.

Vzpored Mascagni-jevih koncertov v Postojnski jami.

Vzpored zadnjih dveh koncertov, ki ju bo vodil slavni mojster Mascagni prihodnje nedelje 8. t. m., je sledeči:

I. Koncert — ob 13.30 uri.

1. Rossini — Sinfonija iz opere »Il Barbiere di Siviglia«.
2. Puccini — Preludij iz IV. dela opere »Mancini«.
3. Catalani — »Danza delle ondine« iz opere »Loreley«.
4. Smetana — Overtura iz opere »Prodana nevesta«.
5. Mascagni — Intermezzo iz opere »L'amico Fritz«.
6. Berlioz — Madžarska koračnica iz opere »La damnazione di Faust«.

II. Koncert — ob 16. uri.

1. Beethoven — Overtura iz »Leonora III«.
2. Sibelius — Valzer triste.
3. Saint-Saëns — Danza macabra.
4. Catalani — »A sera«, nocturno.
5. Mascagni — Preludij iz opere »Il Rantzau«.
6. Rossini — Sinfonija iz opere »Viljem Tell«.

Tudi za ta dva koncerta je vožnja po železnici znižana za 50 odstotkov in posebni vlaki bodo vozili v Postojno iz Trsta, Reke in Vidma. Vstopnice, ki dajejo pravico do obiska jame in do koncerta, stanejo 12 lir. Dobijo se v predprodaji v Gorici pri potovalnem uradu A. Le Lievre — Corso Vitt. Emanuele 9 in v Trstu pri informacijskem uradu kr. jame na Piazza della Borsa.

Opozorilo.

Goriško županstvo nas obvešča: Ljudje naj se zlasti zdaj pred žetvijo ne poslužujejo poljskih potov, ki vodijo le na njive in niso za javno uporabo. Čuvaj! imajo nalogo skrbno na to paziti in kaznovati krivce.

Shod na Planinski gori.

V nedeljo po malem šmarnu se obhaja na starodavni božji poti na Planinski gori poglaviti romarski shod. Spored:

Na predvečer ob 6. govor in večernice.

Z dovoljenjem prečast. knezondškofijskega ordinarijata v Gorici bo prva sv. maša ob 12^{1/2} popoldne. Druge se lahko berejo še pred zoro.

V nedeljo dvojna božja služba ob 6. in 10.

Celonočno češčenje presv. Rešnjega Telesa se bo vršilo pred izpostavljenim Najsvetejšim od 6. ure v soboto zvečer do 6. ure v nedeljo zjutraj.

Svetoletni odpustki se dobijo za ta shod z dvakratnim obiskom, ako se vrši v procesiji, ako posamič, pa s trikratnim obiskom romarske cerkve.

Sosedne in druge župnije so povabljenе, da prevzamejo po eno uro nočne molitve.

Od 6. do 7. zvečer skupna ura.

Od 7. do 8. zvečer: župnija Planina.

Od 8. do 9. zvečer: župnija Studeno.

Od 9. do 10. zvečer: župnija Hrenovica.

Od 10. do 11. ure zvečer: župnija Postojna.

Od 11. do 12. zvečer: župnija Slavina.

Od 12. do 1. popoldne: župnije Senožeče, Košana, Vreme.

Od 1. do 2. popoldne: moška ura.

Od 2. do 3. popoldne: župnije Knežak in Zagorje.

Od 3. do 4. popoldne: župnije Trnovo in Jelšane.

Od 4. do 5. popoldne: dekanija Cirknica, župnija Logatec.

Od 5. do 6. ure zjutraj: skupna ura.

Molili bomo iz knjige »Večna molitev«, križev pot v čast presv. R. T., rožni venec, vmes pa peli, da ne bomo zaspali.

Nočno češčenje naj bo v spravo za mnoge grehe teme, ki se godijo v naših krajih in drugod. Sedanji sv. oče Pij XI. priporoča tako molitev. Naj bo to tudi naš dar za njegovo zlato sv. mašo. — *Planinska Mati božja*, pribežališče grešnikov, vas vabi vse: mlado in staro, pravične in grešnike: *Pivka in Kras na goro, delat pokoro!*

Spoved naj opravi že doma, kdor more.

Duhovniški uradi so naprošeni, da to objavijo vernikom.

Log pri Vipavi.

Cerkveno oskrbnišvo naznanja, da se bo vršil na Mali Šmaren 8. t. m. kakor vsako leto običajni cerkveni shod. Spovedovanje se prične prejšnji dan v soboto ob 4. uri popoldne.

Dne 14. in 15. bo tudi kakor lani velik shod mož in fantov. Spored teh dveh dni je sledeči:

Sobota 14.: Ob 4. popoldne se prične spovedovanje. Ob 6. zvečer I. govor. Po govoru pete litanije Matere božje in blagoslov. Nato skupna ura molitve. Od 10. zvečer do 5. zjutraj nočno češčenje presv. Reš. Telesa v cerkvi v Logu.

Nedelja 15.: Ob 5. se prične spovedovanje. Ob 6. zjutraj II. govor. Po govoru sv. maša s petjem pred sv. Reš. Telesom in obenem obhajanje — skupno sv. obhajilo mož in fantov. — Druge sv. maše še ob pol osmih, ob osmih in ob pol devetih. Ob 9. sv. maša s petjem pred sv. R. T.; med sveto mašo III. govor. Po sv. maši pete litanije Srca Jezusovega, Te Deum in blagoslov. Po blagoslovu je shod končan. — Ženskam 14. in 15. vstop v loško cerkev ne bo

dovoljen. — Večerjo prinesite seboj! Prenočevali bomo lahko v cerkvi ali v okolici. Možje in fantje! Kristus Kralj kliče svoje apostole! Po Mariji k Njemu!

Opozorjamo

vse one, ki žele postati vodniki, tolmači ali gorski nosači, da morajo vložiti na prefekturo posebno prošnjo na kolkovanem papirju za 2 liri. To morajo storiti do 30. septembra 1929.

Pobožnost za može in fante

pri Dev. Mar. Oberšljanski pri Komnu.

Ob priliki vsakoletne proslave Marijinega imena v starodavnem Marijinem svetišču v Oberšljanu se bo vršila pobožnost za može in fante s sledečim vzporedom:

Sobota, 14. septembra 1929. Zvečer od 6. ure naprej spovedovanje. Ob 7. uri I. govor. Nato celonočno češčenje sv. Rešnjega Telesa po določnem sporedu.

Nedelja, 15. septembra 1929. Ob 5. uri zjutraj se prične spovedovanje. Ob 6. uri sv. maša pred izpostavljenim sv. Reš. Tel. z govorom in skupnim sv. obhajilom. Ob 10. uri slovesna sv. maša s slavnostnim govorom, blagoslovom z Najsvetejšim in zahvalno pesmijo Te Deum.

Listnica uredništva.

V. I., Selo pri Volčah: Obrnite se v Vaši zadevi na tisto mesto, kamor ste prvokrat vložili prošnjo. Če želite in nam sporočite, kam ste poslali prvo vlogo, bomo posredovali lahko tudi mi.

Robič: Vprašali smo pri pristojnem oblastvu in zvedeli, da še ni določeno, kdaj bo drugi del letnika 1909. poklican pod orožje.

N. F., Skrilje: Vašega težkega čakanja za sedaj še ne moremo olajšati. Kar smo zgoraj zapisali, velja tudi za Vas!

no. Ta načrt je napravil japonski arhitekt Minamoto, izdelovanje je prevzela družba Shin Nippon Construction Company. Stroški bodo znašali dva milijona dolarjev. Posebna prednost bo toplota; stanovanja bodo imele isto temperaturo kakor kleti: pozimi gorkoto, poleti hlad.

Umiranje za poskušnjo.

Stari, dlakocepski, vpokojeni sodni svetnik dr. M. je dal oni dan svoji služabnici navodila za slučaj svoje smrti. »Če umrem,« je poučeval svojo zvesto Filomeno, »morate najprej okna odpreti, potem vzeti iz desnega miznega predala mojo oporoko in jo nesti na sodišče.« — Nekega dne Filomena kljub ponovnemu trkanju ne dobi odgovora. Odpre vrata in vidi starega svetnika nepremično na postelji ležati. Z obupnim krikom »Gospod svetnik so mrtvi,« se vrže nad predal iščoč oporoke. »Saj ni prav,« zagrmí svetnik s postelje, »najprej odprite okno, sem vas učil.«

„Auri sacra fames“.

»Prokleto hlepenje po zlatu«, so peli stari latinski pesniki, je že marsikoga pogubilo.

Čujte zgodbo o usodi španskega zlatosledca!

Hrepenenje se vžge.

Sredi preteklega stoletja je živel mlad, plemenit Španec Silvio Ribeira, ki je bil prav tako bogat hrepenenja po zlatu, kot je bil zlata samega ubožen. V letih svojega učenja je bral popis španskih osvojevalcev v kraljestvu plemena Inka. To je bilo močno pleme na tleh sedanje južnoameriške države Peru. Iz časov zadnjega vladarja Attahualpe je mladi Španec bral: Zavojevalec Pizarro, nasiten zlata, je vjel Attahualpeovo hčer in zahteval za njo tako bajno visoko odkupnino, da ni niti sam verjel vanjo — velikansko dvorano bi dve tretjini na visoko napolnil s samim zlatom. Vlada pa je dal zlata do stropa. Tedaj se je Španec polastila blazna žeja po zlatu. Dati so hoteli princezinjo nazaj le, če jim Inka pokažejo svoje neizčrpne zlate rudnike. Niso hoteli. Princezinja je umrla pod španskimi biči, Attahualpa in tisoči njegovih pa so poginili razmesarjeni. — Toda zlati rudniki so ostali skriti.

Gre za zlatom.

Silvio Ribeira se je odpravil čez morje, da se nasiti zlata, ki se ga veliki conquistador (osvojevalec) Pizarro ni mogel. S seboj je nesel mladi plemič tudi gorko ljubezen do lepe deklice, ki je oče ni hotel dati njemu, nemaniču.

Že pol blazen radi neznosne vročine je pogumni zlatosledec blodil po Andah (visoko pogorje, ki se vleče ob zapadni obali južne Amerike).

Nekega dne je skozi grmičevje zazijala vanj odprtina naravnost v zemljo. Po vseh štirih je zlezal noter in prišel v teman, strm rov. Počasi je polzel vedno globlje in globlje. Zrak je postajal težek; od nekod je udarjalo na uho šumenje podzemskih rek. Pod prijemi rok se je krušilo kamenje in se s strahotnimi odmevi kotalilo v podzemski dvorane. Končno so noge

Kaj se sliši po svetu.

Težko je biti slaven.

To neverjetno resnico je okušal znani ameriški letalec Lindberg, ki je prvi priletel iz Amerike v Evropo. Lindbergh se je pred kratkim oženil. Pred, med in po poroki so ga časnikarji fotografirali in prosilci tako nadlegovali, da jim je moral kar ubežati. Dolgo časa niti vedeli niso zanj. Te dni ga je pa neki časniški poročevalec izteknil visoko gori v zraku. Lindbergh je namreč ravno poučeval svojo mlado ženko, kako se mora letalo voditi. Fotograf je vse njegovo ljubeznivo učenje ujel na ploščo. Ko je Lindbergh opazil nad seboj enega neprestanih zasledovalcev, se je brž spustil na zemljo.

Življenje v številkah.

Nekaj strašnega je, kar poje človek, če živi 70 let. Nič manj kot pet železniških voz naloženih vsak s petimi tonami živil zgine v njegovem želodcu. Tako je izračunal neki nemški učenjak. Človek porabi med drugim 225 kvintalov kruha, 18.000 kilogramov mesa, 12.000 jajc, 1750 kil soli, 25.000 litrov raznih pijač. Koliko vse to stane! Družinski očetje, ne berite tega, sicer se vam lasje zježijo! Bolj pomirjevalne so pa sledeče številke: tekom 50 let življenja spi najmanj 9000 dni, ravno toliko časa odpade na bedenje. Okoli 500 dni v življenju je bolan in le 400 dni časa porabi za zabave in razvedrilo. — Nekateri seveda žive ravno narobe.

Nevjorški berači.

V ameriški metropoli New Yorku je 6 do 7000 tisoč stalnih beračev. Ta truma izvabi iz žepov usmiljenih meščanov vsaki dan po 125.000 tisoč dolarjev. Povprečni beračev »zaslužek« znaša 25 do 30 dolarjev na dan (en dolar je 19 lir). Znajo pa tudi ti berači na vse mogoče sleparske načine vzbujati usmiljenje mimoidočih. Najbolj navadna zvijača je vreči se na tla in »umirati« od lakote. Brž bo gruča usmiljenih src nabrala precejšnjo svoto za berača, ki bo kar za bližnjim oglom že zopet »umiral« od lakote.

Japonski nebotičniki.

Na Japonskem so napravili načrt, po katerem zgrade popolno nasprotje ameriškim nebotičnikom t. j. poslopje, ki bo imelo osemdeset nadstropij pod zemljo, oziroma, pravilneje rečeno, osemdeset podpodij. Ta načrt je rodila težnja, graditi hiše, ki bi prestale tudi tako močne potrese, kakršni je bil l. 1923. v Tokiju. Ta podzemeljska stavba se zgradi v glavnem mestu, v Tokiju. Poseben rov bo dovažal podzemeljskim prostorom zrak in sonce. V rovu bodo velika zrcala postavljena tako, da bodo odbijala svetlobo prav do najglobljega prostora. Solnčni žarki bodo seveda izgubili medpotoma od zrcala do zrcala mnogo na svoji moči. Vsako stanovanje bo opremljeno s telefonom, električno lučjo in radijem. Vzpenjača bo vodila ljudi iz najnižjih stanovanj v višja in na površje.

otipale v steno vsckane stopnice. Mladí Španec je hodil dolgo, dolgo. Na nadoma so stopnice prenehale. Ustavil se je v strahu, da mu zmanjka tal v zevajoči temini. Zdaj se je Silvio spomnil, da ima s seboj svetilko.

Skrivnost zlate gore.

V njenem svitu je opazil, da se nahaja v visoki dvorani — po stenah se blešče zlate žile. Toda še predno je Španec napasel svoj pogled ob neizmernem bogastvu, je ugledal k stenam

prihuljene človeške postave z dolgimi, izsušenimi rokami. Tedaj se je plemeni Silvio Ribeira mrtev sesedel v osrčju zlate gore.

Ko so severni Amerikanci ob koncu prejšnjega stoletja odkrili te velike zlate rudokope, so našli poleg mumij (trupla mrtvih, ki v suhem in neprodušno zaprtem zraku ne razpadejo) iz časov plemena Inka tudi mrtvega španskega zlatosledca. Želja po zlatu ga je pogubila.

Za umnega gospodarja.

Tržni pregled.

Žita in moke: Svetovna trgovina z žitom je zelo nestalna. En teden skočijo cene navzgor, drugi teden navzdol. Nevarnost pred rusko-kitajsko vojsko je cene dvignila; ko pa je nevarnost minila, so cene zopet padle. Radi veste, da je v Argentini suša, so se cene dvignile, ko pa je prišlo iz Kanade poročilo, da je letina bolje izpadla, kot so pričakovali in računali, je cena zopet padla. Iz tega sledi, da se trgovina z žitom ne razvija v enotni smeri.

V Evropi je trgovina s pšenico najbolj živa v podonavskih državah, v Jugoslaviji, Romuniji, Bolgariji in Ogrski, ki edine v Evropi lahko izvažajo. Ker so bile pred tedni cene v teh državah nižje kot v Ameriki, je bilo povpraševanje po podonavski pšenici zelo živo in večina zaloga je že prodana, največ v Francijo, na Holandsko, na Norveško in Švedsko, deloma pa v Turčijo.

V Italiji ponujajo kmetovalci pšenico na prodaj in zato so cene nižje kot pri inozemski pšenici (z vključeno carino). Cene so sledeče (za 100 kg):

mehka pšenica	od 120 do 126 lir
trda pšenica	od 132 do 140 lir
koruza (franko Trst)	88 lir
rž	od 100 do 105 lir
ječmen	od 100 do 105 lir
oves češki	95 lir
oves domači	85 lir
fižol (jugosl. kok)	200 lir
bela moka št. 1	178 lir
bela moka št. 0	185 lir
bela moka št. 00	200 lir
furlanska moka št. 0	166 lir

Živina: Cene so v splošnem nespremenjene, v zadnjem času celo nekoliko slabše kot prej. Teleta so na mrtvo teža po okoli 7 lir, na živo pa po prilično 5,60 L za kg. Seveda zavisi cena od teže teleta. Debeli prešiči so po 6 do 6,50 L za kg, mladi pa po okoli 100 lir glava.

Krma: Če bi in celi živinorejci več denarja, bi bilo seno dražje, tako so cene tam, kjer so bile pred mesecem dni, četudi je bil precej pičel pridelek otave in tudi jesenska paša ne kaže dobro. Otrobi so po 70 lir, orehove tropine po 102 lir za kvintal.

Vino: Čitaj poseben članek o vinski kupčiji. V zadnjem mesecu so cene nadalje padle za kakih 20 lir pri hl. V notranjosti države (predvsem v Emiliji) ponujajo vino tudi po 5 lir za stopinjo alkohola; seveda so to le slabše vina, ki so na poti v kletih in niso kot za žganjekuho. Dobra navadna vina ponujajo po 10 do 12 lir za stopinjo alkohola.

Mleko in mlečni izdelki so v splošnem nespremenjeni v ceni. Mlekarniško maslo gre na debelo po okoli 15 lir, v Trstu ga prodajajo na drobno po 19 do 19,60 L. Dobrejša tolminskega sira ni v trgovini. Kdaj bomo res napredovali tudi v tem oziru? Čas bi bil.

Umetna gnojila: 18% Thomasova žlindra stane 30 do 32 lir franko Trst, superfosfat 20 do 22 lir franko tvornica, žveplenokisli amonijak 90 do 95 lir, apneni cianamid 72, kalijeva sol (40%) pa 65 lir za kvintal.

Sadni trg: Ni posebnega blaga.

Grozdje: Žlahtnina in rebula gredo po 1,30 do 1,70, palestinka po 2,20 lir. Iz inozemstva je povpraševanje le po rebuli in palestinki.

Hruške: Na trgu ni mnogo hrušk in tudi te niso mnogo vredne.

Jabolk domačih je prav malo, razen iz Reške doline in Brkinov, kjer je še nekaj letine. V Trstu in v Gorici so jabolka na debelo po 80 do 1,10, v Reški dolini pa po 50 do 60.

Češpelj je mnogo v Reški dolini, deloma tudi na Krasu. Povpraševanja iz inozemstva je zelo malo, posebno ker se ne morejo naše češplje kosati z debelimi iz Jugoslavije. V Trstu in v Gorici gredo češplje po 50 do 90, v Reški dolini po 35 do 40. Največ češpelj se porabi za lupljenje, mnogo za domačo rabo.

Breskev domačih je prav malo ali pa nič. Od žlahtnih vrst dozori sedaj vrsta Hale, katera pa je pri nas še zelo malo razširjena. Ostale sedanje breskve so stare domače, ki navadno niso niti bile cepljene. Cena domačim je okoli 1,50 do 2 lir, žlahtnim 4 do 4,50 lir za kg. Opaža se, da kmetje zelo povprašujejo po breskovih kosteh, torej bodo sadili breskve.

Smokev je precej, torej niso vse pomrznile. Cena jim je 1 do 1,20.

Krompir se je nekoliko zboljšal v ceni in gre po 35 do 40 lir za kvintal.

Zelenjadni trg: Fižol v stročju gre po 1 do 1,40, za luščenje po 1,80, koče po 60, paradižniki po 25 do 30.

O vinskem trgu.

Po deželi so nekateri brezvestneži začeli trditi, da je »Novi list« kriv, da so cene vinu padle. Ker sem pisal do sedaj vse vesti o vinskem trgu, prevzemam tudi vso odgovornost. Zato sledeče! Kaj je krivo, da so cene vinu padle, Poglejmo:

1. Kdo pije vino? Predvsem pijejo vino mladi ljudje, moški od 20. do 40. leta, ki delajo, zaslužijo in tudi — pijejo. Kdor pogleda po deželi, lahko ugotovi, da je pri nas mladega sveta prav malo; doma so ženske, starci in otroci. Mlade moške je požrla tujina, mnogo Argentinija in Brazilija, deloma Jugoslavija. Iz tega razloga je v naši deželi manj konsumentov, uživalec vina, in vina se manj prodaja.

2. Zadnja leta se je opazalo, da so od aprila do avgusta cene vinu stalno rastle in so se mnogi kesali, da so vino prej prodali po nizki ceni. Tako so mislili mnogi tudi letos in so držali vi-

no nazaj. Tudi gostilničarji so se v splošnem zgodaj založili. Deloma je bilo upravičeno upanje na poznejše visoke cene radi hude zime, ki je uničila mnogo trt. Mislilo se je, da bo prihodnji pridelek pičel in zato bo vino drago. Toda prišlo je drugače.

Zima je res uničila mnogo trt, a ne v taki meri, kot se je mislilo v začetku. Na drugi strani pa so letos ostale trte tako obrodile, kot že dolgo ne. Širom cele Italije je cenjen letošnji pridelek na okroglih 45 milijonov hektolitrov vina, za 2% manj kot lansko leto. V Julijski krajini bo pridelek po cenitvi 15% višji kot lani, in sicer na Goriskem za 10%, v Istri pa za 20%. Nižji pridelek kot lani bo le v Poadlju, kjer je zima v resnici uničila mnogo trt in v nekaterih krajih Lombardije in Emilije, kjer je toča hudo klestila.

Približala se je trgateg in potreba po praznih kletih. Kdor je imel še, oziroma še ima vino na prodaj, se ga skuša rešiti. Ker so ostanki v kletih mnogo višji kot se je mislilo in ker so zato ponudbe bolj siljene, je iz tega razloga tudi cena padla.

3. Radi visokih cen, ki so jih zahtevali naši kmetovalci spomladi za svoj pridelek, je bilo uvoženega v Julijsko krajino iz notranjosti v naše kraje le »fabrika«, to je ponarejeno vino, dočim je res, da imajo v Romagni in v Toskani vse polno vina, ki je po alkoholu ravnotako močno kot naše vipavsko, tudi iste barve, le da je vipavsko bolj dišeče, aromatično. Neki trgovec je kupil na Vipavskem 9 odstotno vino po 2,50 L, istočasno pa toskansko, 10 odstotno, po 1,20 L. Mogoče prodajajo gostilničarji to toskansko vino pod imenom vipavca, a dejstvo je, da ga ljudje radi pijejo.

Z visokimi cenami domačega vina odpiramo vrata vinu iz notranjosti in tega naj se naši vinogradniki dobro zavedajo. Vedno več prihaja v deželo vina iz notranjosti in vedno več ga bo prihajalo, če ne bomo v tem oziru krenili na druga pota. Vzdihljaji in klici: pijte domače vino tu ne pomagajo, cena igra tudi veliko vlogo.

4. Kakšni izgledi so za letošnje cene?

Novi pridelek vina bo imel skoro gotovo nižje cene kot lani ker ponujajo že danes novi mošt iz Kalabrije po 10 lir za stopinjo alkohola. Bati se je tudi, da bo naša dežela letos preplavaljena z grozdom iz notranjosti, kjer je še nad 20 milijonov hl neprodanega vina lanske letine, in sicer šibkega vina, katerega bi bilo treba prekuhati v žganje. Ker je to vino na poti v kletih, bodo mnogi vinogradniki v notranjosti skušali prodati grozdje in prav verjetno je, da ga bo prišlo prav mnogo tudi v našo deželo, mnogo več, kot ga je prišlo prejšnja leta. Torej niso izgledi za letošnji pridelek najbolj rožnati, na vrak način ne bodo cene ob trgatvi višje kot lansko leto.

5. Kaj začeti?

Mislim, da se bližamo polagoma izravnanju cen. Naše vino ne bo mnogo dražje kot ono iz notranjosti. Izjemo v tem oziru bodo delala vedno le posebna vina, kot je kraški teran, briška rebula, a res le iz rebule, grganje in ne

iz drugih malovrednih trt. Vipavska dolina še nima splošno vpeljane specialitete, a jo bo morala vzgojiti, ker po mnenju podpisanega se prej ali slej pri nas ne bo izplačalo navadno (ne specializirano) vinogradništvo. Kdor pa ne misli gojiti specialitet, naj se raje posveti specializiranemu sadjarstvu.

Še mnogo in mnogo bi se dalo pisati o tem predmetu, a za enkrat naj zgoranje zadostuje. Na vsak način pa je treba pogledati resnici v oči, ker le če bodo kmetovalci vedeli za golo resnico, če bodo do dobra poznali razmere, bodo znali najboljše varovati lastne gospodarske koristi.

Inž. Josip Rustja.

Osuševanje Prevala.

Poročali smo, da je umrl g. inž. Gino Tonizzo, ki je napravil načrte za osušenje Prevala in šempaskega polja. Radi njegove smrti se pa osuševalna dela pri Prevalu ne bodo mnogo zakasnila, ker je odbor že naročil drugemu inženirju, da dokonča načrte.

Uvoz

plemenskih živali iz inozemstva.

Zadnje dni je obiskal naše kraje komendant De Simone, glavni živinorejski nadzornik pri ministrstvu za narodno gospodarstvo. Nadzornik je hotel ugotoviti, v kakšni meri je treba v naše kraje še uvažati čisto krvno plemensko živino, predvsem

bike. Ugotovil je, da je simodolska pasma pri nas (Vipavska, Furlanija) že v toliko enotna, da ni treba dotoka čiste krvi iz inozemstva in da je že nastopil čas, ko se lahko začne z odbirom plemenskih živali ter se ustanovi organizacije živinorejcev za nastavitve rodovnika. Nasprotno pa da je treba pri belanski in sivo-rjavi švicarski pasmi še vedno uvažati iz inozemstva čiste plemenske živali.

Nagrajenci pri žitni bitki.

Goriška deželna komisija za žitno bitko je v svoji seji dne 27. avgusta nagradila tekmovalce za leto 1928-29 in dala med drugimi:

1. V oddelku za veleposestva priznalo diplomu in kolajno gg. Štefanu pl. Premiersteinu iz Idrije in Rejeu Cirilu iz Cerknega.

2. V oddelku za srednja posestva 8. nagrado Mlečniku Angelu iz Bukovice, in

3. v oddelku za mala posestva 9. nagrado Mozetiču Josipu iz Bilj.

Vinarska zadruga v Kopru.

V nedeljo dne 25. t. m. se je vršil v Kopru sestanek vinogradnikov, da se ustanovi posebna vinarska zadruga za kopersko okolico. Na sestanku je bila ustanovitev sklenjena. Član postane, kdor vplača delež 100 lir in lahko odda zadrugi letno vsaj 5 kvintalov grozdja. Pod območje zadruge spadajo med drugimi vasi tudi Marzige in Dekani.

Nove postave.

Ali je mogoče odreči se dediščini po italijanskem zakonu?

Našim ljudem je znano, da je bilo po avstrijskem zakonu vedno mogoče odreči se dediščini. Potrebno je bilo samo skleniti tozadevno pogodbo z oporočnikom pred notarjem ali pred sodnijo. Odpoved dediščini je bila posebno v navadi, ko se je sin ali hči ločil ob priliki poroke iz družine.

Tedaj je oče dal sinu ali hčeri primeren znesek in pred notarjem je oče nato sklenil s sinom ali hčerjo pogodbo, v kateri sta se odpovedala vsaki nadaljnji dediščini po očetu. To je veljalo po avstrijskem zakonu do 1. julija 1929. leta.

Kaj pa določuje glede odpovedi dediščini italijanski civilni zakon?

Člen 944. italijanskega civilnega zakona določuje, da se ni mogoče odpovedati dediščini po osebi, ki je še živa. Otroci se ne morejo torej odpovedati nasledstvu po očetu ali materi, dokler sta ista še živa.

Po italijanskem zakonu sploh ni mogoče skleniti pogodb glede dediščine, ki bi komu pripadla po osebi, ki še živi. Pogodbe ni mogoče skleniti glede dediščine ne z osebo, po kateri bi ti pripadla dediščina, ne s tretjimi osebami, četudi bi oporočnik na to pristal.

Tudi ni mogoče prodati pravic do nasledstva po osebi, ki še živi, četudi bi ta oseba v to privolila.

Ali je odpoved dediščini pred 1. julijem 1929. veljavna?

Mnogi so se že odrekli dediščini pred 1. junijem 1929. Vse te odpovedi so neveljavne, če je medtem oporočnik umrl. Če si pa kaj dobil

od oporočnika zato, da si se odrekel nasledstvu, potem se to všteje v dediščino, ki jo imaš dobiti po oporočniku.

Kdaj se pa po italijanskem zakonu lahko odrečeš dediščini?

Tudi po italijanskem zakonu se lahko odrečeš dediščini, toda le po smrti osebe, po kateri imaš pravico dedovati. Dediščini se moraš izrecno odpovedati, in sicer pred okrajno sodnijo (pretorjem), v katere okoliš spada oporočnik. Zakon ne predpisuje nobenega roka za odpoved dediščini; zato se po smrti osebe, po kateri imaš pravico dedovati, lahko vsak čas pred pristojno preturo odpoveš dediščini.

Kaj je z darovanjem in zapisom (legatom)?

Oporočnik ti je v testamentu zapisal n. pr. hišo ali določen kos zemljišča; ti se po njegovi smrti odpoveš dediščini po njem; s to odpovedjo pa nikakor ne izgubiš pravice do zapuščene hiše ali zemljišča. Zapis ti kljub odpovedi pritiče. Istotako ohraniš pravico do morebitnega obdarovanja po oporočniku, četudi si se odrekel dediščini po njem.

Odpoved in nujni delež.

Če se odrečeš dediščini, izgubiš istočasno tudi pravico do tako zvanega nujnega deleža (parte legittima). To si dobro zapomni.

Ali se lahko odpoveš dediščini pogojno?

Ne! Dediščini se moraš odpovedati izrecno, ne da bi stavil kakšne pogoje.

Odpoved in upniki.

Lahko se zgodi, da bi se kdo hotel dediščini samo radi tega odreči, da bi s tem osleparil svoje upnike. To bi bilo nepošteno. To je zakon predvideval in zato določuje člen 949. ital. civilnega zakona, da imajo upniki pravico za-

htevati od sodnije, da se njim prepusti dediščina, ki pritiče njihovemu dolžniku. Na zahtevo upnikov sodnija odredi v tem slučaju, da imajo oni pravico do dediščine dolžnikove, in sicer v toliko, da so krite njihove terjatve.

Če pa je več dedičev, lahko poplača upnikom dolg onega, ki se je odrekel dediščini, eden izmed dedičev. V tem slučaju ostane odpoved v veljavi. Del dediščine, kateremu se je dolžnik odrekel, pritiče potem dediču, ki je dolg plačal.

Predujmi in broderska podjetja.

V uradnem listu z dne 31. avgusta 1929., št. 203 je bil objavljen kr. odlok = zakon od 9. avgusta 1929., št. 147, ki pooblašča finančnega ministra, da da broderskim društvom in drugim zasebnim broderskim podjetjem predujme na račun terjatev, ki jih imajo broderska podjetja v Julijski krajini nasproti bivši Avstro-Ogrski zaradi zaplembe ladij in drugih transportnih sredstev, ki jo je izvršila Avstro-Ogrska. Gre za terjatve, ki jih je bilo treba prijaviti do 24. aprila 1925. na podlagi dogovora med Italijo in Avstrijo od 6. aprila 1922. Podelitev predujma je odvisna od tega, da so bile te terjatve ugotovljene in priznane od pristojnih avstro-ogrskih uradov. Pravico do predujma imajo samo italijanski državljani in podjetja, v katerih prevladuje italijanski kapital.

Prošnje za predujem je treba vložiti na finančno ministrstvo do 31. decembra 1929. Naslov je tale: Ministero delle Finanze — Servizio danni di guerra e debiti amministrativi della cessata monarchia austro-ungarica — Roma. V ta namen ima finančno ministrstvo na razpolago 7 milijonov lir.

IZJAVA.

Podpisana izjavljam, da nisem plačnica dolgov, katere napravi moj sin Gruden Ignacij.

Gor. Tribuša št. 67, 2. 9. 1929.

GRUDEN MARIJA.

Tvornica tehtnic, uteži in mer Giuseppe Florenc & C.o

TRST, via Vidali 9, tel. 84-03

z veliko izbero uteži, mer in tehtnic oblastveno odobrenih iz domačih in inozemskih tvornic.

Popravljamo najrazličnejše tehtnice po zelo nizkih cenah. Za dobo popravila damo tehtnice in uteži na razpolago brezplačno.

Darovi za birmo

izredno nizke cene, velika izbira samo v

ZLATARNI F. BUDA
TRST - Corso Garibaldi 35

Napisi in javni oglasi.

V Uradnem listu z dne 31. julija 1929. št. 177. je bilo objavljeno, da je bil proglašen za zakon kr. odlok od 9. maja 1929. št. 762, ki je spremenil nekatere določbe starejših odlokov, ki se tičejo napisov in javnih oglasov.

Kr. odlok od 9. maja 1929. št. 762 je spremenil člen 4. kr. odloka od 11. februarja 1923. št. 352 in člen 16. kr. odloka on 14. junija 1928. št. 1399 v toliko, da je določil, da se mora plačati za napise in javne oglase v tujem jeziku petkratna pristojbina in in ne samo štirikratna, kakor sta določevala ukinjena člena imenovanih odlokov. Nekateri občinski načelniki so uporabili kr. odlok od 9. maja 1929. št. 762 tudi za napise v slovenskem jeziku in so zato predpisali za napise v slovenskem jeziku petkratno pristojbino. Tako je n. pr. moral plačati vaški čevljar v Kojškem za napis v slovenskem jeziku 183 lir.

Ko je stopil v veljavo kr. odlok od 11. februarja 1923. št. 352 v novih pokrajinah, (imenovani odlok je stopil v veljavo dne 1. januarja 1924.) je ministrstvo izrecno razglasilo v svoji okrožnici, da se slovenski in nemški jezik ne smeta smatrati za tuja jezika. Zaradi tega imajo občine pravico zahtevati od napisov v slovenskem jeziku samo navadno pristojbino in ne petkratne, ki jo predpisuje zakon od 9. maja 1929. št. 762 samo za napise in oglase v tujem jeziku.

Naprošamo gospoda prefekta, da da občinskim načelnikom natančna navodila glede tega predmeta, da ne bodo naši ljudje po nepotrebnem trpeli znatne škode.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje št. 160: Do konca avgusta mi radež na vrtu prav dobro raste, potem pa hipoma pregnije, tako da je korenina v zemlji zdrava, od zgoraj pa je sadež vničen in nimam radiča za zimski čas. Kaj naj napravim?

Odgovor: Ste v zmoti, če mislite, da Vam radič pregnije sam od sebe. Pregnije zato, ker ga je nagrizla ličinka kakega živalskega škodljivca, katerih je v vrtu mnogo. Proti tem škodljivcem se morate boriti tako kot piše članek »Vrtni škodljivci« v 17. št. »Novega lista«. (Kalijevo umetno gnojilo!)

Vprašanje št. 161: Imam petelinčka, ki ima na vsaki nogi po en prst več kakor drugi; na zadnjem prstu ima poleg tega še enega prsta, tako da ima na vsaki nogi po pet prstov. Ali bi bilo mogoče prodati petelinčka v kakšen muzej ali cirkus; mogoče bi bil najbolje deti ga v kozico?

Odgovor: Več prstov na nogah kuretine ni nobena redkost, zato storite skoraj najbolje, da ga denete v kozico in ga potem še dobro zalijete s teranom. Tako Vam bo petelinček na pravil največ veselja.

Vprašanje št. 162 (Brezposelnost): Kar vprašujete, je budalost. Saj nismo pristojni državni urad in tudi ne špijunska agencija, ki naj ustreže mogoče Vašim zahrbtnim željam. Obrnite se na pravi naslov, to je na dotičnika. Pa brez zamere!

Vprašanje št. 163: Kje naj kupim slovnico španskega jezika in koliko stane?

Odgovor: Kupite jo v Kat. bukvarni v Gorici; stane okrog 16 lir.

Zahvala.

Najlepše se zahvaljujemo gospodu drju. Karlu Bussi-ju, občinskemu zdravniku v Tolminu, za velik trud in skrb pri zdravljenju naše nepozabne

Mare.

Družini: **Mikuž Bukovec.**

Zahvala.

Najlepše se zahvaljujemo vsem, ki so na katerikoli način delali dobro naši nepozabni

Mari,

nam pomagali v njeni težki bolezni in jo spremili na njeni zadnji poti.

Družini: **Mikuž-Bukovec.**

Na prodaj je posestvo v Pudobu, Stari trg pri Ložu (prej last Rosina), obstoječe iz obširne enonadstropne hiše, gospodarskih poslopij, žage z vodno turbino, mlina, obširnih gozdov, travnikov in njiv. Natančnejši podatki se dobijo pri ravnateljstvu „VZAJEMNE POSOJILNICE“ v LJUBLJANI r. z. z o. j. na Miklošičevi cesti šte. 7, poleg hotela Union.

Lekarna Castellanovich - Trst

Via C. Belli, ogel via dell'Istria 7 (nova hiša)

PRODAJA:**S M I L A J O D**

zdravilo za čiščenje krvi; steklenica stane 10 lir.

ACQUA dell'ALABARDA

voda proti izpadanju las; stane 6 lir.

Pazite na spremembo naslova!

G L Y K O L

splošno zdravilo proti oslabiljenju živcev; stane L. 7-50.

P R S N I S I R U P

za otroke 5 llr. Za odrasle L. 7-50.

ARRIBA

ČISTILNI ČOKOLADNI BONBON
IZBOREN PO OKUŠU. UČINKUJE Z
GOTOVOSTJO PRI OTROCIH IN ODRASLIH.
PRODAJA SE V RUDEČIH ZAVITKIH PO 50 CENT.

Kemično-lekarniški zavod „Alto Madonna della Salute“ Cav. Raff. Oodina - Trieste.
S. Giacomo.
Glavni zastopnik in založnik za Italijo in kolonije: Adolfo Cecchet - Trieste Via S. Nicolò 11.

Vprašanje št. 164: Ali je dovoljeno voziti se v dvéh na kolesu?

Odgovor: Ni postave, ki bi to prepovedovala, lepo pa ni.

Vprašanje št. 165: Ali se pride po suhem v Ameriko?

Odgovor: Na suhi ladji pač.

Vprašanje št. 166: Ali lahko poškodujem tatu, ki mi hodi krast?

Odgovor: Lahko ga, a potem bo tat kaznovan zastran kraje, Vi pa še bolj radi telesne poškodbe.

Vprašanje št. 167: Ali imam pravico do skrajšane vojaške službe, ker sem sam, nimam ne očeta ne matere ne sestre in ne brata. Imam teto, ki mi pomaga, da se učim za krojača in jaz ji pomagam na polju. Sem letnika 1910. in sem napravil predvojaške vaje z najboljšim uspehom.

Odgovor: Nimate pravice ne do najkrajše ne do skrajšane vojaške službe.

Vprašanje št. 168: Jesli mogoče dobiti v Milanu kako službo, bodisi v zasebnem podjetju ali pri kaki tvrdki?

Odgovor: V vsakem mestu je vedno kaka služba nezasedena, a težko jo je najti, posebno če je mnogo takih, ki jo iščejo. Odsvetujemo Vam iti v Milan samo z namenom, da najdete tam primerno službo, katero bi Vam mogel najti le stalno tam bivajoč prijatelj.

Vprašanje št. 169: Ali bi zadostovalo samo umetno gnojilo na novo prekopenem svetu za njivo, na katero mislim sejati pšenico in koruzo?

Odgovor: Če je rastla prej na dotičnem svetu trava ali detelja, pognojite pšenici in koruzi (pred setvijo) na vsakih 100 m² s 5 kg superfosfata in 2 kg kalijeve soli. Če pa ni rastla ne trava ne detelja, potem morate dodati še pol drugo kg žveplenokislega amonijaka. Če pa je dotični svet lapornat in ni tam rastla ne trava ne detelja, bi bilo najbolje gnojiti za koruzo s hlevskim gnojem, pšenici pa lahko gnojite z našimi umetnimi gnojili.

Vprašanje št. 170: Rad bi kupal žganje iz češpelj, ker so tako poceni. Koliko bi moral plačati od kotla, ki drži 43 litrov?

Odgovor: Čitajte posebni članek v zadnji številki in izračunajte!

Vprašanje št. 171: Imam šibek pridelek vina in bi rad kupil v Istri nekoliko kvintalov grozda ter drugo leto otvoril osmico. Ali bom dobil dovoljenje?

Odgovor: Po črki zakona ne bi smeli dobiti dovoljenja za osmico, ker ni vino le pridelek iz lastnih vinogradov.

Vprašanje št. 172: Ali je Vam kaj znano, tako se pri nas govori, da ima vlada namen nekaj omiliti zakon o davščinah na žganjekuho?

Odgovor: Nam je znano samo to, da je vlada že omilila davščino na žganjekuho, a le do 31. decembra t. l. in to le za žganje iz šibkega vina lanske letine. O drugih olajšavah ni govora.

Vprašanje št. 173: Sem edini sin (prvorojenec) matere vdove in sem z dobrim uspehom dokončal predvojaški tečaj. Koliko časa bom moral služiti? Kdaj naj delam prošnjo?

Odgovor: Vi imate pravico do najkrajše vojaške službe (3 mesece). Če pa hočete biti deležen te ugodnosti, morate dopolniti z dobrim uspehom oba predvojaška tečaja. Prošnjo vložite ob priliki nabora.

OPOMBA: Prosimo vse naročnike, da stavi-jo le jasna in resna vprašanja. Ne mučite ubogega urednika, da mora par ur študirati, preden spozna, kaj naročnik hoče. Tudi nas ne trapite z domislicami, ki se rode včasih v zgovorni družbi!

ZDRAVNIK

Dr. L. SIMONITI

bivši asistent goriške bolnišnice

sprejema

vsak dan od 10 — 12 in od 3 — 5.

GORICA

Piazza Vittoria 22/II (Travnik)

MODNI SALON

Velika izbira jesenskih in zimskih klobukov zadnjih novosti, po zmernih cenah.

Preoblikovanje in popravila po naročilu.

Gorica, via Mazzini 6 (ex via Municipio)

Priporoča se Petra Mozetičeva.

LLOYD LATINO

IN

SOC. GEN. DI TRASPORTI
MARITTIMI A VAPORE

Agencija Gorizia, Corso Vitt. Em. 5.

Hitre vožnje v Južno Ameriko
Odhodi iz Genove:

9. septembra 1929. s parnikom
MENDOZA

v Rio Janeiro in Santos L. 1850
v Montevideo in Buenos Aires L. 1850

19. septembra 1929. s parnikom
FLORIDA

v Rio Janeiro in Santos L. 2100
v Montevideo in Buenos Aires L. 2150

Vožnja traja v Rio Janeiro 15 dni,
Santos 16 dni, Montevideo 18 in Buenos Aires 19 dni.

RUDOLF JURMAN

GORICA

VIA DIETRRO IL CASTELLO N.ro 23

Tovarna orgel.

Izdeluje nove orgle ter izvršuje točno in natančno vsakovrstna popravila po najbolj ugodnih cenah. Izdeluje po naročilu nove igralnike in sapnice. Tvrdka je ravnokar postavila nove orgle v Števerjanu.

Prodaja

hiš, posestev, trgovin itd. po različnih cenah pri

K. Troha, Maribor,

Aleksandrova cesta 18.

Zdravnik

dr. GRESIC EMILIO

oče

sprejema

v Gorici na Travniku

Piazza della Vittoria št. 5

(na isti strani, kot je cerkev).

Prodam

NOVE ORGLE, pnevmatične, 7 registrov cena L. 9.500.—

STARE, dobro ohranjene, 16 registrov L. 13.000.—

NOVE mehanične, 12 reg. L. 18.000.—

GLASOVIR dunajski cena L. 1.800.—

PIANINO dobro ohranjen L. 1.500.—

Več NOVIH PIANINOV od 3.500 naprej.

TUDI NA OBROKE.

TOVARNA ORGEL IV. KACIN

GORICA, NA PLACUTI 29

Tvrdka Teod. Hribar - Gorica

CORSO G. VERDI št. 32

priporoča svojim starim odjemalcem domače in inozemsko blago vseh vrst, posebno veliko izbero črnega sukna za čast. duhovščino in platno znanih tovarn Regenhart & Raymann za cerkvene prte.

Perilo za neveste od najnavadnejših do najfinejših vrst in vse potrebno za njihovo popolno opremo.

BLAGO SOLIDNO.

CENE ZMERNE.

Josip Kerševani, Gorica

Piazza Cavour štev. 9

Zaloga šivalnih strojev, dvokoles, gramofonov, samokresov, pušk in vseh nadomestnih delov imenovanih predmetov.

Mehanična delavnica

Gorica - Piazza Cavour štev. 5

Bencin „Lampo“

Telefon št. 415, — — — Brzjavke: KERSEVANI, GORIZIA, CICLI E MACCHINE

Valuta — tuji denar.

Dne 4. sept. si dal ali dobil za:

1 dolar	19.07 lir
1 angl. funt	92.68 lir
100 dinarjev	33.62 lir
100 šilingov (avstr.)	269.402 lir
100 čeških kron	56.61 lir
100 nemških mark	455.25 lir
100 švic. frankov	368.— lir
100 franc. frankov	74.78 lir
100 belg. frankov	266.— lir

Beneške obveznice 72.30; obveznice »Consolidato« 79.45.

Loterijske številke

od sobote 31. avgusta:

Bari	14	79	61	55	77
Florenca	81	30	22	61	89
Milan	56	58	69	12	90
Neapelj	20	37	85	21	34
Palermo	7	19	13	42	59
Rim	47	18	64	25	76
Turin	81	76	66	12	78
Benetke	27	45	4	1	8

Semnji v prihodnjem tednu.

Nedelja, 8. sept.: Trenta, Podgrad, Buje, Završje, Čepić, Kozljak, Sveti vinčenat.

Ponedeljek, 9. sept.: Bistrica, Kobarij, Dekani.

Torek, 10. sept.: Oprtalj, Bale, Ajdovščina, Št. Peter, Škofije.

Četrtek, 12. sept.: Gorica, Sežana.

Sobota, 14. sept.: Materija, Cerkno, Sv. Križ na Vip., Grožnjan.

ZDRAVNICA**dr. VILMA DOMINCO,**

bivša asistentinja kr. klinike za porodništvo in ženske bolezni v Florenci

sprejema

od 10. - 12. in 15. - 16. ure

GORICA, Corso Vitt. Em. III. štev. 59.

Semenska pšenica**izbrana****Thomasova žlindra****po najugodnejših cenah****pri G. Carlotto**

Gorica, piazza Cavour 3

„Al buon mercato“

TRST — Via Arcata 16 — TRST

Velika zaloga moških in deških oblek. — Izbera najnovejših flanelastih hlač, delavskih oblek in posameznih hlač in jopičev.

Govorimo slovenski. Cene zelo ugodne.

Odgovorni urednik: dr. Engelbert Besednjak.

Tiskala Katoliška tiskarna v Gorici.

Riva Piazzutta štev. 18.

Mali oglasi.

Vsaka beseda stane 50 stot., debelo tiskana 1 lro. Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo. Če je navedeno posebno geslo, pošljite ponudbe ali odgovore v zaprtem ovitku, na katerem je navedeno geslo.

Ljudska posojilnica v Štanjelu na Krasu vabi svoje člane na občni zbor, ki se bo vršil dne 15. septembra 1929. ob 8. uri predpoldne v uradnih prostorih. Načelstvo.**Oddam** v najem boljšo restavracijo s prenočiščem na deželi. Informacije daje uprava.**Žganjekuha** z dvema kotloma v središču Vipave se odda v najem po ugodnih pogojih. Naslov: Magazzino agrario, Leban, Vipacco.**Sobo** solnčno v Gorici (vila) s hrano oddam. Naslov pove uprava.**Tvornica sodavice** na prodaj z vsem inventarjem. Tvornica se tudi lahko preseli. Podrobna pojasnila pri Rudolfu Babiču, Matulje 83 (Mattuglie, Carnaro).**Redka prilika!** Hiša z gostilno, trgovino in trafiko se radi družinskih razmer prodaja. Naslov pove uprava.**Dečka** 15-letnega, močnega, kdo sprejme za učenca v katerikoli poklic? Čermelj Karol, Bile 109, p. Renče.**Posestvo** z zemljiščem, na poljancih, oddaljeno 20 minut od Sv. Lucije (Tolminsko) je na prodaj. Zemljišče je prvovrstno in vse v enem kosu zraven hiše. Cena ugodna. Naslov: Mihael Fortunat, Kozaršče 27.**Potrebujem** s prvim oktobrom zakonski par brez otrok (tudi umirovljen mali uradnik) za obdelovanje trte v lepem kraju ob Kvarneru. Pišite upravi!**Kuharica**, stara od 20 do 30 let, zmožna samostojno voditi dobrodošlo gostilno v večjem prometnem trgu se sprejme takoj. Naslov pri upravi.**Delavec**, oženjen, brez otrok, več tratoreje in poljedelstva išče službo za oskrbnika ali varnarja. Naslov pove uprava.**Dve opremljeni sobi** se odda uradnikom ali dijakom. Via Rastello 21/II., Gorica.**V Temnici** na Krasu je na prodaj mlad, lep bik.**Agent** potnika proti proviziji, tudi na deželi, za prodajo pisalnih strojev, pisarniških potrebščin, tehničnih stvari, radioaparatur, ki je že deloval kot agent, išče tvrdka Simandl, Gorica, Corso Verdi št. 1.**Prodajam** kamenita vrata (kolono), pripravna za dvorišče. Naslov: Kobjeglava št. 24.**Krojač** sprejme učenka. Trst, via Valdira 15/II., Jerič.**Suh orehov hloj**, dolg 2 m 60 cm, debel 35 do 40 cm kupim takoj. Potrebujem ga za kip Kristusa za šentpetersko cerkev. Gorše France, kipar, Gorica, via Cipressi 4/I.**Krone**, srebro in zlato, kakor tudi staro zlato kupujem vedno po najvišjih cenah. Vsa popravila kar najhitreje. — Birmska, poročna in krstna darila. — Moderna zlatarna, Corso Verdi štev. 13 (Gorica, nasproti novemu Zelenjadnemu trgu).**Pohištvo** nudi širom naše dežele znana industrija pohištva, Stefan Gomišček, Solkan 280. Tu je velika izbira oprave iz trdega lesa po najnižjih cenah. Ne zamudite prilike!**Tropinovec** pristni, dobite vedno v vsaki množini pri »Zadružni žganjekuhi« v Dornbergu.**Domača vina**, namizna in sortirana, oddaja po ugodnih cenah Kmetijsko društvo v Vipavi (Vipacco). Podružnica v Idriji.**Upravo hiš** v mestu in okolici sprejme po ugodnih pogojih uprava hiš J. Čehovin, Trst, Ventisettebre 65, Tel. 83—34.**Grozdne mline**, stiskalnice, slamoreznice in vse druge kmetijske stroje svetovno znane tvrdke Mayfarth, kakor tudi dvokolesa in šivalne stroje prodaja po zelo nizkih cenah Franc Saunig, Gorica, via Carducci 25.**Oglase** za vse italijanske, jugoslovanske, avstrijske in druge inozemske liste sprejema oglasni zavod G. Čehovin, Trst, Ventisettebre 65, Tel. 83—34. Nabira tudi oglase za »Novi list« in »Istarski list«.**Kupujem prage**, bukovke, hrastove in dobove, izgotovljene; pa tudi sam prevzamem sekanje. Naslov pove uprava.**Priporoča se** gostilna Mirka Kobala v Idriji (via Trieste). Toči izvrstna vina iz kleti Kmetijskega društva v Vipavi, podružnica v Idriji, in sicer: namizno, pinela, rizling, zelen in črni refošk.**Pozivljam** osebo, ki je našla v torek zjutraj na Korzu med trgovinami Felberbaum in Paludetto svileni serpo, da jo takoj izroči upravi lista proti nagradi, drugače bodo sitnosti z oblastmi.**NOVA**

GORICA, Koren (Piazza E. d'Amicis) štev. 1

trgovina čevljev domačega in tvorniškega izdelka najrazličnejših vrst

Trepežno blago po najnižjih cenah. Prepričajte se sami! GREGORIČ & URŠIČ

Gostilna „Alle Corriere“

v Trstu via Romagna N. 4 (tik Caffè Fabris)

Domača kuhinja. Izborna vipavsko in istrsko vino ter kraški teran. Postajališče potn. avtomobilov in shajališče ljudi z dežele.

Uljudno se priporoča

STRANCAR in PERIC

Zobni zdravnik
dr. Robert Hlavaty**sprejema**

od 9. do 13. in od 16. do 19. ure

v TRSTU

via S. Lazzaro št. 23-II.

Ob sredah in sobotah ordinira

v POSTOJNI

NOVI list

1929 C 134/1929

070 (450.36=163.6)